

tevékenységet fejtett ki a nagytöke érdekeinek szíjében. Később a nemzeti szociális politika lépett be, mely akkor is, mint ma, a reakció szekerét tolt. Csak abb alakultak ki politikai szempontjai, melyek már mint a nemzeti szociális politika tagja kezdi megvívni a parlamentben a szociális politikát. Rengeteget hozott az ügy, éppen ez a politikai irányító.

Németország egyik vezérő politikusává. Alapos tudású, rendkívüli jószándékú ember volt, akinek munkabírása szinte legendás híre volt s aki kötelességtudásával a német természet legértékesebb tulajdonságát testesítette meg.

Annak ellenére, hogy Stresemann a német nagyipar exponense volt, csodálatosképpen személyes befolyást tudott gyakorolni a német szocialista pártira, sőt ő volt az, aki 1922-ben és 1923-ban, Német-

ország második forradalmi periódusában, amikor a márka elé tértelenedésével kapcsolatosan a szociális forradalomtól megszólva egy hajszál választotta el Németországot: megegyezést tudott létesíteni a szociáldemokrata párttal. Részben az ő művének tekinthető a rajnai területek kiürítésének megkezdése is, amelynek befejezését azonban közbejött halála miatt nem érthette meg.

teljes és cinikus módon kinőhesse magát. Gorkij a következő szavakkal zárja cikkét:

— Az antiszemitizmus elleni küzdelem szükségességét senki sem ismeri félre. De a kérdés az, elég energikusan és elég éberrel folytatják ezt a küzdelmet?

Moszkva, október 3. A küszöbön álló zsidó nagytömegek alkalmából a zsidó kommunistáknak a zsidó vallás és különösen a körülmetélés elleni küzdelme fokozott erővel lángolt fel. Oltavában az ugynevezett „Bonizer Klauz“ templomot klubba változtatták át. Ugyancsak kommunista klubokat csináltak a pastovi, zolotnaschei, potschei és priatimi zsinagógákból. A zsidó kommunisták újult erővel kezdtek neki a két esztendővel ezelőtt megkezdett harcnak, hogy a szeptérvári nagytemplomot is munkásklubba alakítsák át.

Minisztériummal kapcsolatban rendszeres kulturális munkába kezd a Zsidó Nemzeti Szövetség

A nagybizottság tagjai vállalták a Szövetség pénzügyi bázisának a megteremtését. Az első erdélyi konferencia delegátusai is hivatalosak a jubileumi országgyűlési konferenciára

(Cluj-Kolozsvár, október 3. Az Új Kelet tudósítójától). A szeptember 29-iki nagybizottsági ülés, amelynek lefolyását és határozatait részben már ismertettük, mindvégig a praktikus munka jegyében tanácskozott és ez a tendencia a már közzé tett határozatokon kívül különösen a Szövetség pénzügyi konszolidációjára és a rendszeres kulturális munkára vonatkozó határozatokban jutott kifejezésre.

A pénzügyek rendezése

Pénzügyi tekintetben a NIB. a következő határozatot fogadta el és annak végrehajtásáért erkölcsi felelősséget is vállalt:

„Addig is, amíg az országos konferencia a Szövetség fentartásához feltétlenül szükséges új és megfelelő pénzforrásról gondoskodik, a NIB. felhívja az összes vezetőcionistákat, hogy a KIB. által kirótt összegekkel és az általuk vállalt pártadó kiegyenlítésével, a helyi csoportokat pedig, hogy a hátralékos szervezeti hozzájárulások gyors és teljes összegben való befizetésével biztosítsák a Szövetség működését és a legutóbbi konferencia által megállapított költségvetésben mutatkozó deficit fedezését.

Egyben a NIB. felhívja a KIB-et, hogy a konferencia elé terjesszen részletes javaslatot a Szövetség pénzügyi bázisának biztosítására és anyagi helyzetének konszolidálására.

Kiadótársulatot létesít a Szövetség

Szorosan a Szövetség anyagi bázisának biztosításával áll kapcsolatban a kulturális javaslat is, amely így hangzik:

„A cionista kulturális munkája újabb rendszeres megindulása érdekében a NIB. elhatározza egy könyvkiadórsulat létesítését, egyelőre 500,000 lei alapítvánnyal. A kiadórsulat feladata az legyen, hogy olcsó, esetleg ingyenes, de nívós kiadásban cionista propaganda-iratokat, könyveket, Palesztinát ismertető műveket és egy illusztrált cionista hetilapot adjon ki, amely írásban és képből állandóan és hűségesen tájékoztassa a zsidó olvasóközönséget, úgy a cionista ideológia tekintetében, mint a cionista és fontos zsidó eseményekről és az országépítés minden mozzanatáról.

A kiadórsulat formája részvénytársaság legyen, amely szigorúan kereskedelmi alapon fog működni.

A fenti javaslat megvalósítására kiküldött ötbizottság, amely a kiadórsulat megteremtésére tehatalmu megbízást kapott, közvetlenül az ünnepek után fog Kolozsváron összeülni, hogy a vállalat megalakulását előkészítse.

A jubileumi konferencia

A jubileumi országgyűlési konferencia kérelmére a NIB. a következő határozatot hozta:

„A KIB. javaslatára a NIB. kimondja, hogy az idei jubileumi országgyűlési konfe-

rencia Kolozsváron rendezendő meg és annak időpontját december 25-ét, 26-át, és 27-ét állapítja meg.

A jubileumi konferencia alkalmából a NIB. szükségesnek tartja egy jubileumi emlékmű kiadását az erdélyi mozgalom tízéves történetének ismertetésével. Ezenfelül a jubileum alkalmából a Szövetség vezetősége ünneplés keretében ren-

dezze meg egy jubileumi diszgyűlést, amelyre a megválasztandó delegátusokon kívül a NIB. meghívja az első országgyűlési konferencián résztvevő delegátusokat is.

A konferenciát választások idején és módjait a Szövetség kisintézőbizottsága fogja legközelebbi ülésében megállapítani.

Két amerikai cirkáló kifutott a nyílt tengerre, hogy díszkíséretet adjon MacDonaltnak

Ma érkezik MacDonald New-Yorkba. Szerencsétáviratokkal halmozzák el az angol miniszterelnököt

London, október 3. A MacDonaldot vivő Berengaris átjutott az esős zónán s most már nyugodt tengeren folytatja útját az amerikai part felé. MacDonald tegnap és ma sokat dolgozott s a fedélzeten alig is mutatkozott. Egész napot át kapja Anglia minden részéből a szikrázóvívön közvetített jelentéseket, sőt igen sok üdvözlést is. Ezek közül láthatólag legjobban megdöbbent a skóciai szerencse-kívánatok. Ma este MacDonald részt vett a hajó hangversenytermében tiszteletére rendezett koncerten. Egy amerikai cég megbízta a kérdést intézett a miniszterelnökhöz aziránt, hogy mekkora összegért

volna hajlandó rádióba a cég érdekében propaganda-előadást tartani, de mint az várható is volt, kérdésre MacDonaldtól feleletet nem kapott.

Washington, október 3. Newyorki jelentés szerint a Meney és a Trenton amerikai cirkálók ma kifutottak a kikötőből a Berengaria elé, hogy az angol miniszterelnök hajójának, a newyorki kikötőig díszkíséretet adjanak.

Stimson külügyi államtitkár ma délután elutazott Washingtonból Newyorkba, hogy a holnap érkező MacDonaldot az amerikai kormány képviselőjében Newyorkban fogadja.

Maxim Gorkij felemeli szavát az elfajult oroszországi antiszemitizmus ellen

Sorra munkásklubokká alakítják át a zsinagógákat

Moszkva, október 3. Maxim Gorkij cikket írt a „Pravda“ című lapban, amelyben a nagy költő azzal vádolja meg a szovjet kormányt, hogy igen lazán, felületesen kezeli az antiszemitizmus elleni küzdelmet. A cikkben, amelyben nemcsak a szovjet kormány köreiben, hanem az egész közvéleményben óriási feltűnést keltett, többek között a következőket írja Gorkij:

„Egy kis lapot küldtek el hozzám a napokban, amely a „Parancs“ összes kommunistákhoz“ felirattal viseli. A lap felhívja valamennyi kommunistát, hogy rendezzenek pogromokat a zsidók ellen.“ A felhívás a következőképpen zárul: „Feltehetően ti orosz emberek, ti tatárok, ti összes népek és meszarójátok le a zsidókat.“ Ilyen pisztos lapokat — írja Gorkij — nem első ízben van alkalmam látni. A harminc esztendő alatt, mióta én az antiszemitizmus ellen küzdök, számtalan ilyen lap és broszúra került szemem elé. Nem táplállok haragot az emberiségnek azon

elvetéltjeivel szemben, akik ezeket a lapokat fogalmazzák, meg vagyok győződve arról, hogy ezek az emberek veregetnek fogvak szenvedni. Engem e pillanatban egy egészen más és sokkal komolyabb jelenség háborít fel. Kérdem, hogyan lehetséges az, hogy a szovjet forradalom tizenharmadik évében ilyen lapok még mindig terjeszthetők nálunk. Milyen az a kulturális szféra, amely ilyen szeméttel, ilyen szegényteljes valamit megenged. Lehetséges, hogy vannak emberek, akik azt hiszik, hogy a kommunisták azonosítani lehet az antiszemitizmussal és rávenni őket, hogy a fehér gárdista lapok rosszindulatú állításainak hitelt adjanak?

Én személy szerint, — írja cikkében Gorkij, — meg vagyok győződve arról, hogy a „Parancs“ szerzői nem kommunisták, és csak felhasználják a kommunista párt népszerű nevét, hogy fellépésük visszatartó voltát leplezzék. Ennek ellenére sem érthetem meg, hogyan lehetséges az, hogy egy olyan országban, ahol a kormány nemcsak szavakban, hanem tettekkel is küzd a nemzeti gyűlölet ellen, az antiszemitizmus, az emberi gyűlölet legundorítóbb kifejezése ily szegény-

A petrozsényi WIZO kultúrestélye

Szeptember 18-án tartotta meg a petrozsényi WIZO az idei munkaév első közgyűlését. A közgyűlést, amelyet dr. Abraham Józsefnek vezetett le, egyhangúlag tiltakozását fejezte ki a palesztinai eseményekkel szemben és magáévá tette az ezzel kapcsolatos zsidó követeléseket. Dr. Abraham Józsefnek hosszabb beszédében azt fejtette ki, hogy milyen tényezők irányították a zsidó nép nagy tömegeit a kozmopolitizmusból a zsidó nemzeti öntudathoz és a mindenáron pacifista gondolkodástól az önvédelmi harchoz. Dr. Salzer Vilmosné mélyenszántó beszédében ismertette a palesztinai helyzetet, amely gyökeres rezsimváltást követel a cionista politikában. A közgyűlés végül fontos határozatokat hozott a hebraizáció, a belső tevékenység, a zsidó kultúra terjesztése, a praktikus Palesztinamunka és az intenzív tagszerzés érdekében. Szeptember 25-én volt a WIZO első kultúrestélye. Halász Andor szellemes bibliamagyarázata vezette be a nívós műsort, aki megkapóan aplikálta a heti szidra passzusait a Palesztinában lefolyt eseményekre és általában a cionista törekvésekre. Dr. Abraham Józsefnek a melvénnyeket olvasott fel „Edmond Fleg-Infant prophet“ című könyvből, amely dr. Abrahamné fordításában rövidesen magyar nyelven is meg fog jelenni. Herz Magda néhány verset szavalt Halmágyi Máriától, kedvesen, sok melegséggel. A program utolsó száma Abraham László előadása volt a modern zsidó zenéről. A WIZO elhatározta, hogy ezentúl kéthetenként fog kultúrestélyeket tartani. A petrozsényi körzeti központ kezdeményezésére Vulkanban és Lupényban is megkezdődött a WIZO munkája. A holgyekben nagy az igyekezet, hogy egy a praktikus, mint a kulturális munkában a tavalyinál még fokozottabb eredményt érjenek el. Mindkét helyen dr. Abraham Józsefnek indította be a tevékenységet. A zsilvolygi cionista asszonyok elhatározták, hogy sorozatos kultúrestélyeket fognak rendezni, azonkívül peeg egy kézimunkabazár felállítását is tervbe vették.

— De nem is erőltetnem, ne haragudjon másképp fordított figyelmet, hogy az összes ellenzék vádolják a gabonára miatt és a parasztság játszik ki, hogy éppoly lache kormányzása alá művelőknek természetük gondoskodott idejében nek megszervezéséről. Ghileua professzor ügyi minisztérium áll a szövetségi bankok biztosa a leghevesebben értékesítéssel kapcsolódásokat a kellő meg-

Miért nehéz? — Nem fogok válni dakra, — mondja kétfesszor, de így kezező mánia nagy mezőgazd. az ez évi termés k. szében felgyűlöltöt helyzetet az nehezebb hogy előzőleg három. másután rossz termés tendón keresztül hiány. dasági érdekeket szer. itka.

— De hisz ebben az termés volt... — A termelők hely. léz, mert az elmult. felhalmozott adósságait régi kölcsönöket ingo. dig termésre vették fel. — Epen e nehezebb a kormány a mezőgaz. állítását. — Miért nem valós. terv, professzor ur?

— Teoretikus akadém. szetesen, — a gyakor. azonban nehezségek. nehezségek elsősorban helyzetével állnak oss. kénytelen volt a bank. a töke kiözönését m.

Két millió. rasztság. tételnek.

— Teoretikus akadém. szetesen, — a gyakor. azonban nehezségek. nehezségek elsősorban helyzetével állnak oss. kénytelen volt a bank. a töke kiözönését m.

Ez aztán a Móka Megjelent a Róka 20 oldal 6 lei

Ha jó, elegáns és tartós cipőt akar, eszközöljön próbavásárlást a most megnyílt TRIUMPH cipőáruházban Cluj, Piata Unirii 28. szám alatt.

„A liberálisok gazdaság politikája a mezőgazdákat és gabonakereskedőket egyaránt tönkretette“

mondja Ghiulea professor, munkaügyi államtitkár, aki végleg Bukarestbe költözik, mert kolozsvári lakását kifosztották a betörők

Cluj-Kolozsvár, október 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). Nicolaie Ghiulea professzorral, munkaügyi minisztérium államtitkárával a kolozsvári rendőrség udvarán találkoztunk össze. A bünyűi osztályról jött ki a professor, aki a szociológiai tanára a kolozsvári egyetemen, és akit a Maniu kormány uralomra-jövele szőlített el Bukarestbe, egy minisztérium és a szövetségi bankok központjának élére. Csodálkozásunkra Ghiulea professor az indignáltságtól és az alig foltott felháborodástól remegő hangon válaszolt:

Ghiulea professor lekötözték Bukarestbe — az ismeretlen tettesek miatt.

— Elszakították az utolsó szálát is, amely még Kolozsvárhoz fűzött. Most már végleg lekötöztöm Bukarestbe.

Mi történhetett professzor ur? Igen... Pár nappal ezelőtt egy kis rendőri hír látott napvilágot a kolozsvári lapokban arról, hogy ismeretlen tettesek — oh azok az örökké ismeretlen tettesek — feltörték a munkaügyi államtitkár Regina Maria-utcai lakását és onnan mintegy 500 ezer lej értékben az összes értékes és értékesíthető tárgyakat ellopták. A betörők azóta is az ismeretlenség jövevény és diszkrét homálya mögött maradtak. Ghiulea professor pedig időnként hazajön Bukarestből, ellátogat a rendőrségre és érdeklődik a nyomozás legújabb fázisa iránt.

— Most már igazán semmi sem köt Kolozsvárhoz. — mondja Ghiulea professor resignáltan és érdeklődve fordul egy bizarr, topngyos alakokból álló csoport felé, amelyet éppen most terel be a rendőrség épületének kapuján néhány detektív. Ki tudja, hátha tud valamit a Ghiulea professor lakásberendezéséről az a Lobroso-gyűjtemény, amelyet most terelnek be am block a rendőrségi fogda nagy ársztába.

De nem is erről van szó tulajdonképpen, illetőleg, ne haragudjon professzor ur, hogy másféle fordítom figyelmét. Arról van szó, hogy az összes ellenzéki pártok a kormányt vádolják a gabonákrak ijjesztő csökkenése miatt és a parasztság előtt bizonyítékként játszik ki, hogy éppen parasztruhás Mihailche kormányzása alatt kell ráfizernie a földművelőknek termésükre, mert a kormány nem gondoskodott idejében a termés értékesítésének megszervezéséről és export lehetőségeiről. Ghiulea professor úgy is, mint a munkaügyi minisztérium államtitkára, úgy is, mint a szövetségi bankok központjának kormánybiztosa a legelhivatottabb arra, hogy a termés értékesítéssel kapcsolatosan a kormányt ért vádakokat a kellő megvilágításba helyezze.

Miért nehéz értékesíteni a termést.

— Nem fogok válaszolni az ellenzéki vádakra. — mondja kérdésünkre Ghiulea professor, de igyekeznék fogok megvilágítani Románia nagy mezőgazdasági problémáját, amely az ez évi termésrel kapcsolatosan teljes egészében felgöngyölödött az ország előtt. A helyzetet az nehezítette meg különösképpen, hogy előzőleg három esztendőn keresztül egymásután rossz termés volt, — és tiz esztendőn keresztül hiányzott egy, a mezőgazdasági érdekeket szemmel tartó gazdaságpolitika.

— De hisz ebben az esztendőben nagyszerű termés volt...

— A termelők helyzete mégis nagyon nehéz, mert az elmúlt sovány esztendők alatt felhalmozott adósságaikkal kell küzdeniük. A régi kölcsönöket ingo vagyonokra, főleg pedig termésre vették fel.

— Épen e nehézségek leküzdésére tervezte a kormány a mezőgazdasági hitelintézet felállítását.

— Miért nem valósult meg idejében ez a terv, professor ur?

Két milliárd lejei tartozik a parasztság a mezőgazdasági hitelintézetnek.

— Teoretikus akadályok nem voltak természetesen. — a gyakorlati keresztülvitel terén azonban nehézségek merültek fel és ezek a nehézségek elsősorban a nemzetközi pénzpiac helyzetével állnak összefüggésben. Anglia is kénytelen volt a bankrátát felemelni, hogy a tőke kiözönlését megakadályozza. Francia-

ségtelen, a mezőgazdasági hitelintézet az apró mobil adósságoknak hosszú lejáratu jelzőkölcsönre való konvertálásával segíthet a helyzetben. Néhány szám azonban illusztrálni fogja a helyzet rendkívül súlyosságát. A központi szövetségi bank az elmúlt sovány esztendők alatt több mint 500 millió lejt hitelezett ki és immobil lett. A parasztság 1927-re, 28-ra, 29-re visszamenőleg az ellátására és vetőmagokra folyósított kölcsönökből több mint 2 milliárd lejjel tartozik. Evidens tehát, az újabb kölcsönfolyósítás rizikója.

— Milyen intézkedéseket tett a kormány, professor ur, hogy a jó termés a nehézségek ellenére is értékesíthető legyen.

— Egy módja lett volna a kérdés megoldásának: gabonaraktárak létesítése. A paraszti leraktározta volna termését, amire a Banca Nationala a termés értékének nyolcvan százalékát volt hajlandó folyósítani annak megfelelő áron való értékesítéséig. A termelők

azonban bizalmatlanok voltak a leraktározással szemben és inkább potom áron adták el termésüket, csak hogy azonnal pénzhez jussanak. A szövetségi bankközpont 40 millió lejt bocsátott szervezeti rendelkezésére, hogy a termést a földművelőknek leelőlegezzék. Sajnos, — és ezt elismerem, — a 40 millió lejt elégtelennek bizonyult. De nem volt több.

Tiz esztendő árát fizetjük.

— Hogy a termés nem volt értékesíthető, abban a háborúnak is szerepe volt. Mint az emberi tevékenységnek annyi sok más ágát, ezt is tönkretette a háboru. Azután következett tiz esztendő, amely alatt folytatott mezőgazdaság-ellenes politika — amelynek csak egy célkitűzése volt: az ipar mesterséges támogatása, egyrésztől megakadályozta a mezőgazdasági termelés racionalizálását, másrésztől tönkretette a gabonaexportörököt. Holott a racionalizálására szükség lett volna,

mert a kisajátítás révén földhözjutott parasztnak nem álltak rendelkezésére a szükséges eszközök. És a gabonakereskedelmet se lett volna szabad lehetetlen vámmilletékekkel és túlzásbavitt adópolitikával tönkretetni. Mert addig, amíg a szövetségi bank meg nem szerzik a termés kollektív uton való értékesítését, — az értékesítés kapitalista szerveire feltétlenül szükség lesz.

Racionalizálni kell a termelést.

— S hogyan gondolja a kormány a jövőben megakadályozni a történetek megismétlődését. És ezt a kérdést annál is inkább felteszem professzor ur, mert a nemzeti parasztpárt nem szűnik hangoztatni Románia speciális agrárjellegét és azt, hogy a nemzetgazdaság a földből nyeri tápláló gyökereit?

— Mint mondtam, az exportörök raktárak és közlekedési eszközök hiánya a szükséges hitel hiánya adják meg a mai mezőgazdasági krízis magyarázatát és teszik plauzibilisé az alacsony árakat, amelyeket egyébként a világi piac reláció is erősen befolyásolt. Ezeket fogja a kormány eliminálni a mezőgazdasági hitelintézet felállításával, amely mellett egész sereg intézmény fog gondoskodni vetőmagról, gépekről, a termés értékesítéséről és exportálásáról.

Felemelik a posta-tarifát

A segélybélyeget ezzel szemben megszüntetik

Bukaresti—Bukarest. A közlekedésügyi minisztérium véleményező tanácsa tegnap délután tartott ülésén elfogadta a postavezérgazgatóságnak azt a javaslatát, amely szerint a legközelebbi jövőben megszüntetik a segélybélyegeket, ennek ellenében pedig a levél- és táviratportól fel-felé kikerekítik, tehát felemelik. A postagazgatóság azzal indokolta ezt a javaslatát, hogy a segélybélyegek rendszere

erősen megnehezíti a levelezést s utjában áll annak is, hogy a bélyegmentesítés bevezetésével megegyeserősítsék a frankirozást. A külföldön már régen kiküszöböltek minden segélybélyeget s a pénzügyminisztérium az új illetéktörvényben szintén megszüntette ezeket. A posta a jövőben azt az összeget, amelyet a segélybélyegek a népjóléti minisztériumnak évente eredményeztek, ezután a rendes

bélyegek eladásából fogja megtéríteni.

Az a terv, hogy rövidesen megszüntetik a segélybélyegeket a leveleknél, levelezőlapoknál, a bel- és külföldi táviratoknál és a telefonbeszélgetéseknél.

Ezzel szemben például egy egyszerű levél portója a jövőben 6 lej lesz az eddigi 5 lej 25 bani helyett, a levelezőlapé pedig 3 lej.

Felhasználatlanul hevernek a stabilizációs kölcsön milliárdjai

Hat milliárd lejből eddig csak néhány százmilliót fordítottak beruházásokra. — Az utjavításokra szánt félmilliárd is a Banca Nationala trezorjaiba maradt.

Öt millió holland forintot kölcsönt a termés finanszírozására

(Bucaresti—Bukarest, október 3. Az Uj Kelet tudósítójától). Volt egy periódus az ország életében, közvetlenül a stabilizáció és a külföldi kölcsön realizálása után, midőn mindenki a nyomasztó gazdasági helyzet hirtelen jobbrafordulását várta és remélte. A radikális javulás nem következett be, de termelők és fogyasztók egyaránt azt remélték, hogy a Banca Nationala reorganizálása után fokozottabb mértékben fogja az ország hitelszükségletét elláthatni és tiz esztendői késés után megkezdődhetik az ország tényleges restaurációja, olyan nagyarányú investációkkal, amelyek révén az elélt gazdasági életet felendítő nagy összegek kerülnek az ország gazdasági vérkeringésébe. A stabilizációs tervezet

már a kölcsön első részletéből is nagyobb összegeket irányított elő investációs célokra, a kormány ugyszólván semmit sem bocsájtott még ezekből az összegekből az ország rendelkezésére

és a beruházási munkálatok késedelmeskedése miatt milliók hevernek felhasználatlanul a Banca Nationala trezorjaiban. És ez annál is sajnálatosabb, mert míg más államokban a stabilizációt a külföldi tőke nagyarányú beözönlése követte, addig Romániával szemben a külföldi tőke a stabilizáció után is rezerváltan viselkedett és az ország külföldi hitelét a stabilizációs kölcsön egyelőre kimerítette.

A stabilizációs terv 35 millió dollárt, vagyis több mint 5 milliárd 600 millió lejt irányoz elő investációs célokra és ezenkívül újabb tizmillió dollárt ugyancsak beruházásokra. Hosszas halogatás után elhatározta a kormány, hogy ez utóbbi tizmillió dollárt a következőképpen használja fel: 500 millió lejt mezőgazdasági

beruházásokra, 500 milliót utjavításokra és 110 millió lejt az egyetemek számára. Azok a munkálatok azonban, amelyeket ezekkel az összegekkel angazálni lehetett volna, vagy egészen kezdeti stádiumban vannak, vagy pedig nyomuk sem látszik még. A földművelésügyi miniszterter beruuházások helyett kénytelen volt 200 millió lejt válogatott vetőmagvak beszerzésére fordítani és ezt azokon a vidékeken szétosztani, amelyek a legtöbbet szenvedtek a téli faoyoktól. Senki sem tud azonban arra válaszolni, hogy miért nem kezdődik meg már végül a többi összegek felhasználása. Abból a félmilliárdból például, amelyet

a lehetetlen állapotban lévő utak kijavítására szánt a kormány, egy alig 15—20 milliót használtak fel eddig,

holott azokon a vidékeken, ahol különösen nagy a munkanélküliség, sokezer kéznek adhatna munkát az utak javítása, ami végeredményben mégis csak sürgős és országérdekű dolog. Ugyanez történt az egyetemek számára előirányzott összegekkel is. A legjellemzőbb a dologra az, hogy nem jelentéktelen összegek állnak investációs célokból a kormány rendelkezésére

amelyekről még azt sem tudni, hogy mire fogják felhasználni azokat.

A bukaresti sajtó ezektől függetlenül azzal vádolja a Banca Nationalát, hogy feltűnően passzív magatartásával ugyancsak hozzájárul a termés értékesítése körül keletkezett komplikációkhoz. Mihailche földművelésügyi miniszter több ízben is hiába interveniált a Banca Nationala igazgatóságánál, a jegybank vezetősége úgy az őszi vetési kampány, mint a termés értékesítésének finanszírozását meg-

tagadta. Csak nehezen járult hozzá a Banca Nationala ahhoz, hogy engedélyezze a mezőgazdasági beruházásokra szánt 500 millióból 200 millióonak vetőmagvak vásárlására való felhasználását. A Banca Nationala ragaszkodott ahhoz az alapszabályában foglalt intézkedéshez, hogy a viszeszámitolási hiteltárcának csak 25 százaléka szolgálhat mezőgazdasági célokat.

Itt említjük meg, hogy a Dimineata jelentése szerint, a termés finanszírozására vonatkozólag Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár által a külföldön folytatott tárgyalások eredménnyel jártak. A tárgyalások alapján a szövetségi bankok központja egy ötmillió hollandforintos kölcsönt kap, amely kölcsönt a holland jogbank autorizációjával és annak garatálása mellett kötötték meg. Ez az első alkalom, hogy a holland tőke közvetlenül vesz részt Románia pénzügyi életében. A kölcsön nyújtásában a következő bankok vesznek részt: az amszterdami Mendelsohn bank, Niederlandische Handels Maatschapi, Banque de Paris et de Pays-Bas és a bukaresti Banca de Credit Roman.

Diplomáciai megvitatás tárgyát képezi Oberth repülőirakétája

Berlin, október 3. Oberth repülőirakétájának startja diplomáciai megvitatás tárgyát is képezte. A feltalálónak azt a szándékát, hogy postarakétát küld Amerikába, az amerikai hatóságok csak abban az esetben hajlandók akceptálni, ha megelőzőleg biztosítékot nyerne felől, hogy az Amerika felé kilőtt rakéta nem életveszélyes amerikai polgárookra. A feltalálót a német kormány most ez irányban megkerdezi s válaszáért meghallgatása után kltídi el Amerikának.

WIZO kulcsa

tartotta meg a petidei munkaév első gyűlést, amelyet dr. ezetett le, egyhangúsan ki a palesztinai en és magiává tette zsidó követeléseket, né hosszabb beszéd, hogy milyen tényezősidő nép nagy tömeusből a zsidó nem mindenáron paci az önvédelmi harcossnő mélyenszántó a palesztinai helyre zsimváltozást közikában. A közgyűlés atokat hozott a hevékenység, a zsidó praktikus Palesztiziv tagszerzés érdekében volt a WIZO Halász Andor szellea vezette be a nivőban aplikálta a heti Palesztinában lefolytában a cionista zshám Józsefné szel fel „Edmond Fleg-Lü könyvéből, amely rdításában rövidesen meg fog jelenni. Herz et szavalt Halmágyi sok melegséggel. A ama Abraham László rn zsidó zenéről. A egy ezental kéthehelyeket tartani. A őpönt kezdeményeLupényban is meg munkája. A hőlkezet, hogy egy a lturnmunkában a tabb eredményt érvényen dr. Abraham a tevékenységet. A zonyok elhatározták, a restélyeket fognak eedig egy kézimunka-erbbe vették.

k a harcok az atárvonalon

Mukdeei jelentések i határvonalon újra k. Orosz tüzéség hosszabb ideig tartó pkat. Sui Jue városmadták és a visszaelmi csapatok tildővást kifosztották. adták önként megés a város felgyujek a határvonalon

alatt.

IRÓK ÉS IRÁSOK

H. G. Wells: Mr. Bletsworthy
A kannibálok szigetén

Wells legújabb regénye olyan remekmű, mint Swift halhatatlan „Gulliver utazásai”. Érdekes, mulatságos, kalandos, de mélyen kegyetlen szatira rejteződik. Bletsworthy jómodu, művelt uri fiú. Egyetemi éve után, egy volt iskolatársával együtt nagyszabású könyvkereskedést nyitott Oxfordban. Ugyanakkor beleszeretett az oxfordi trafikosné lányába és eljegyezte. Egy üzleti utjáról hazatérve késő este világgosságot látott a boltban és amikor bement, rajtakapta menyasszonyát és üzeletársát. Kettős csalódás érte, amihez hozzájárult még, hogy társa másnap reggel az üzleti tőke elsikkasztásával megszökött. Ez a nagy lelki megrázkódtatás beteggá tette a fiatal embert. Felépülése után hajóra ült, hogy egy dél-amerikai utazásban keresen gyógyulást és feledést. Bletsworthy a hajón magára haragította a mogorva öreg kapitányt és amikor a hajó a nagy viharban tönkrement, a kapitány bosszúból egy kabinba zárta az oxfordi fiatal embert. A többiek mentőcsónakon elmenekültek a süllyedő roncsról. Bletsworthy már elkészült a halálra, amikor csónakon vademberek közelítették meg a hajót és öt magukkal vitték szigetszájára. E sziget lakói emberevők voltak, de Bletsworthy olyan furcsán viselkedett, hogy örültek tartották és a vadembereknél az őrlt ember tabu, akit nem szabad bántani. Így lett Bletsworthy a kannibál törzs szent bollandja.

Sokáig élt a kannibálok szigetén és megismerkedett barbár szokásaikkal. A legnagyobb felháborodás hangján számol be a kannibálok vallásáról, szerelmi életéről, társadalmi rendjéről, babonáiról és elítélteiről, de az olvasó rájön arra, hogy a kannibálok élete alapján véve ugyanolyan, mint az európaiaké és a kannibál sziget portréja tulajdonképpen a mai Európa karikatúrája. Később a törzs háborúba keveredik a szomszédaival és Bletsworthy megszökik egy kannibál lánnyal, akit megszeretett. Szökés közben megsebesül és elveszti az eszméletét.

Mikor magához tér, egy newyorki szobában ébred. Kiderül, hogy sohasem élt a kannibálok közt. A süllyedő hajóról egy amerikai expedíció mentette meg. Bletsworthy elméje a sok lelki megrázkódtatástól megzavarodott és minden élménye csak fantáziálás volt. Nem vett tudomást a környezetéről és megzavart képzetében egy másik világban élt. Kezelő orvosában kannibál varázslót látott és hűséges ápolónőjében benszülött lányt. Ezt a lányt meggyógyulása után elvette feleségül.

És most jön a szatira legerősebb része. Kiűt a világháború és Bletsworthy bevonul a háború esztelenségében és kegyetlenségében felismeri a kannibál szokásokat. Végül Bletsworthy visszavágyódik a kannibálok szigetére, mert ott mégis emberibb élet folyt.

Meyrink: A nyugati ablak angyala

Gustav Meyrinknek, a határtalan képzelőerejű, óriási tudású német írónak ma már törzsolvasóközönsége van. Ennek a csiszolt kultúrájú, tudatos írónak legnagyobb művészi ereje, hogy nem téved el soha saját fantáziájának utvestőjében, nem enged elvételegni az olvasót sem, hanem biztos kézzel, lélekzefojtó tempóban ragadja magával mondókája végéig.

A Nyugati Ablak Angyala című regénye az emberi élet okkult távlatait tárja fel előttünk, az emberi életet, amely folytatódik a születésen innen és a halálon túl is és nemcsak a szemünkkel látható, kezünkkel tapintható határok között mozog. Az emberi sorsok megismétlődnek, s olyan halálos pontossággal, mintha egy és ugyanazt a szerepet játszanák el s csak a színészek és a kulisszák változnak.

Egy bécsben magánosan élő embernek a véletlen kezébe juttatja egy 16. századbeli skót nemes naplóját, amelyből csak azt tudja meg, hogy ő ennek a skót nemesnek vérbeli rokona, majd lassanként rájön, hogy többé ennél, ő maga az ő, egyenes felváltás az ő életének, inkarnációja egy magasabb hatalomnak, amelynek kifürkészhetetlen útját kell követnie. S

lassankint rájön, hogy akik körülveszik őt a békés bécsi polgárok, ugyancsak pontos hasonmásai, folytatásai a skót ő környezetének, mintha egy magasabb hatalom vakon engedelmessé bábui lennének: az orosz régiségkereskedő 500 évvel ezelőtt egy eretnek banda Oroszországból bevándorolt szervezője volt, a házvezetőnője ugyanaz a parasztlány, akit a skót nemes 500 évvel előbb vett feleségül, a 60 éves autón járó kirgiz hercegő ugyanaz a démon, aki 500 évvel előbb tönkretette John Deet. S így pereg a történet: hol az Erzsébet korabeli Angliában, a

zord akót kastélyokban, vagy Rudolf, a császári alkímista prágai udvarában, a lovagok, adeptusok, kalandorok és alkímisták között, hol egy csendes bécsi lakás kispolgári atmoszférájában, amelyben az ötszáz évvel ezelőtt megkezdett történetnek, viharos szerelmeknek, szellemjelenségeknek és alkímista varázslatoknak be kell fejeződniük.

Meyrink ezt a regényt a kulturált okkultista teljes tudásával, a legszebb középkori, indiai, kínai okkult mitoszok feldolgozásával írta meg.

Az arab komité tiltakozó gyűlést tartott Berlinben, de Nahum Goldmann felvilágosító beszéde szétmorzsolta az arab rágalmakat

Berlin, október 3. Berlinben az elmúlt pénteken egy fölöttébb érdekes gyűlés zajlott le. A gyűlést a Berlinben működő „Arab komité” hívta egybe, hogy állást foglaljanak a palesztinai eseményekkel szemben. A teremben azonban az arab kolónia tagjai elenyésző kisebbséget alkottak az ott megjelent cionisták mellett. A hallgatóság nyugodtan végighallgatta az arab szónokokat, akik a jeruzsálemi főmuffi által küldött információkat olvasták fel. Eszerint a cionistákat azért gyűlölik Palesztinában, mert az arab fellahok korbáccsal kergették el földjükről, és birtokba vették az állami parlagföldeket is. Hangsúlyozták az arab szónokok, hogy a zsidók az ország egész kormányzását és rendőri hatalmát kezükbe kapartották és szolgákká alakították az arabokat saját országukban. Végül már odáig merészkedtek, hogy az Omar mecsetet is hatalmukba akarták keríteni. A legutóbbi zavargásokat is a zsidók kezdeményezték, amennyiben Jeruzsálemben megtámadták az arabokat és tömegmészárlást vittek véghez közöttük. Erre indult aztán meg az arab szabadságmozgalom.

Az egyik arab szónok éles támadásban részesítette Stresemann német külügyminisztert, mert az a Népszövetség legutóbbi ülésén arra hívta fel az angol kormányt, hogy igyekezzen fenntartani a békét a Palesztinában élő két testvérnép között. Németország ezt a beszédet erősen meg fogja érezni a Keleten.

A teremben jelenlévő cionisták közül szá-

mosan jelentkeztek szólásra, de az előrehaladt idő miatt megállapodtak abban, hogy egyedül dr. aNhum Goldmann, a radikális cionisták vezére, fog válaszolni az arabok vádjaira. Dr. Goldmann hatalmas beszédében mutatta ki, hogy az arab szónokok minden egyes állítása szemszédett hazugság, mert hiszen minden talpalattnyi földet drága pénzért vásároltak meg a zsidók, az állami parlagföldről eddig csak az arabok kaptak. A hivatalokban és rendőrségnél alig néhány zsidó van alkalmazva a Anglia ha lakáinak kedvez, ugy ebben a kedvezményben mindenre az arabok részesülnek. A zsidó bevándorlás valóságilag gazdaggá tette a palesztinai arabokat és abból tízmillió fontsterlingből, amit a zsidók az utolsó években Palesztinába investáltak, legalább ötmillió font az arabok zsebébe vándorolt.

Goldmann ezután a legutóbbi eseményekre tért át és azt kérdezte, vajon komolyan hitték-e az arab szónokok, hogy bárki is el fogja hinni, hogy a hebroni és száfédi jámbor talumdíták tömegmészárlást rendeztek az arabok között. A zavargások alatt egyébként csak zsidó házakat romboltak össze, csak zsidó kolóniákat dúltak fel és egyetlen bizonyítékot sem tudtak produkálni arra, hogy a zsidók bárhol mint támádók léptek volna fel.

Dr. Goldmann összes állításait pontos adatokkal támasztotta alá ami a jelenlévő német hallgatóságra mély hatást gyakorolt.

Vita Rakovița rektorral a numerusz klauzusról

Az egyetemi szenátus áfiraiban követelte az előkészítő évről szóló miniszteri rendelet visszavonását. Ellentétes jelentések az előkészítő év alkalmazásáról

Cluj-Kolozsvár, október 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). Három nap óta a kolozsvári egyetem összes fakultásain megkezdődtek a beiratkozások. Ma már, legalább külsőleg nyoma sincs annak a zavaros helyzetnek, melyet a közoktatásiügyi miniszternek az előkészítő év bevezetésére vonatkozó ismeretes rendelete teremtett. Ismeretes, hogy a kolozsvári egyetem szenátusa a napokban az előkészítő évvel kapcsolatosan ülést tartott és ennek határozataiként átiratot intézett a közoktatásiügyi miniszterhez, amelyben kéri, hogy az előkészítő évről vonatkozó rendeletet vonják vissza. Hogy hogyan fog ez a kérdés elintézését nyerni, azt ma még nem lehet tudni. Tény az, hogy a miniszteri rendelet közjogiilag teljesen szabálytalan aktus volt s annak visszavonását szükség esetén a kolozsvári egyetem nemcsak, hogy kérheti, hanem annak végrehajtását egyenesen meg is tagadhatja. Érdekes, egyben nagyon jellemző a tényleges helyzetre vonatkozólag Racovita rektorunk munkatársunk előtt tett alábbi nyilatkozata:

Az öt fakultás szerint keresztül-vihetetlen az előkészítő év.

Kézhévettem az összes fakultások dékánjainak átiratát, amelyet tőlük az előkészítő évről vonatkozó állásfoglalásukra kértem. Az öt átirat egyhangulag a legesúlyosabb véleményét tartalmazta a miniszteri rendelettel szemben. Ugy, ahogy a közoktatásiügyi miniszter az egyetemi előkészítő év bevezetését elkövetzte, az nemcsak, hogy keresztül-vihetetlen, de annyira antipedagógikus, hogy alkalmazásától minden pedagógus visszariad,

A helyzet az tehát, hogy az előkészítő év abban a formájában, ahogy azt hivatalosan elképzelték, nem alkalmazható. Ezt minden fakultás dékánja leszögezte. Az előkészítő év rációja nem az volt, hogy egy évvel meg hosszabbítsák az összes fakultások tanidejét. És még kevésbé az, hogy 6600 lejt inkasszálnak a tandíj címén. Az előkészítő év terve újból a szomorú felismerésből született, hogy középiskoláink, sajnos, nem képesek azt az előképzettséget megadni diákjaiknak, amelyre szükség volna. Ami középiskolai oktatásunk tisztára teoretikus keretek között mozog és fölöttébb kétes eredményeket mutat fel. Mi szeretnénk ezt az elméleti oktatást egy évi gyakorlati pedagógiával pótolni. Ez volna az előkészítő év a mi elképzelésünk szerint. A miniszteri rendelet ettől az elképzeléstől nagyon távol áll. A közoktatásiügyi minisztériumhoz beküldött átiratunkban részletesen kifejtettük véleményünket és kértük, hogy az előkészítő év organizálását bízzák az egyetemi hatóságokra. Ugyanakkor rámutattunk arra, hogy a középiskolai reformról szóló törvény szerint az előkészítő év bevezetése nem miniszteri rendelettel, hanem csakis egyetemi szabályrendelettel vezethető be. Kértük ennek alapján, hogy a miniszteri rendeletet vonják vissza.

Aki tanulni akar: ne találjon zárt ajtókat.

Helyenvalónak tartja-e rektor ur ilyenformán az orvosi fakultás tanári karának azt a határozatot, hogy az első évről vonatkozólag bevezessék a numerusz-klauzust? Hiszen amennyiben áll ez a megállapítás, a kö-

zépiskolai tanulmányok alapján elnyert bakkalaureátusi média nem képezheti az egyetemi szelekció alapját, nem tartja-e antipedagógusnak és főleg az egyetemi szenátus intencióival homlokegyenest ellenkezőnek ezt az intézkedést?

Az igaz. Az ideális és az egyedüli helyes megoldás az volna: megnyitni az egyetemet mindenki előtt. Aki tanulni akar, az ne találjon zárt ajtókat maga előtt, mert tanulni nemcsak százhusz embernek van joga. S mégis, az én véleményem is az, hogy ma nem lehet másképp. A szellemi proletárizálódás katasztrófális hatásait mindenütt egyformán lehet tapasztalni, az egész országban. Magunkra vehetjük-e a felelősséget ilyen körülmények között a következményekért?

Rektor ur, alig hisszük, hogy akadna ma Romániában akár csak egy politikus, vagy pedagógus is, aki ezt a helyzetet ténylegesen ismeri, hogy ne oszta az Ön véleményét. A szelekció szükségességére vonatkozólag. Célszerűnek tartja-e azonban Ön, hogy ezt a szelekciót közvetlen az egyetem kapui előtt végezzék el? Hiszen azok, akik lemaradnak, épen a mai speciálisan súlyos gazdasági körülmények miatt a legkilátástalanabb jövő elé tekintenek, hiszen ez a módszer nemcsak, hogy nem akadályozza meg a szellemi proletárizálódást, hanem egyenesen elősegíti azt.

„A numerusz klauzusz, mint a társadalom defenzív intézménye” (?)

Hacsak ez az egy szempont vezete bennünket, talán igaza volna. — válaszolta Racovita professzor. A numerusz klauzusz azonban bizonyos mértékig más körülmények is igazolják. Tavaly 300 hallgatója volt az orvosi fakultás első évfolyamának. Ezeknek az egyetemi hallgatóknak összesen 60 laboratóriumi hely állott rendelkezésre. A numerusz klauzusz a társadalom defenzív magatartása, a felkészületlen intellektusok ellen. Hatvan laboratóriumi hely mellett nem lehet 320 képzett kémikust tanítani. En még mindig azt mondom, hogy jaj annak az államnak, amely bizonyos szempontok szem előtt tartásával habozik a numerusz klauzusz bevezetésétől. Mert tudja, hogy hová vezet ez? Előáll majd nálunk is ugyan az a helyzet mint Olaszországban, hogy majd kétféle kémikusaink lesznek. Olyanok, akik hozzájutottak laboratóriumhoz és olyanok, akik csak teóriában tanulták a kémiát.

Az előkészítő év, vagy numerusz klauzusz. — fejezte be nyilatkozatát Racovita professzor, — higgye el, oly mindegy, minden csak azon múlik, fog-e sikerülni, megvalósítani a legalkalmasabb kritériumot arra, hogy tényleg a legaraválóbb egyének előtt nyíljon meg a tanulás lehetősége.

Az utolsó „fordulat”.

Röviden rekapitulálva tehát, ma a helyzet az: Tekintettel arra, hogy elvben mindegyik fakultás egyformán az előkészítő év mellett van, és mivel a középiskolai fakultás reformjáról szóló törvény elő is írja az előkészítő év bevezetését, az összes fakultások elhatározták, hogy az előkészítő évet bevezetik. Gyakorlati keresztülvitelét illetően, egyhangulag elvetették a miniszteri rendelet által előírt programot. Tekintettel arra, hogy az előkészítő év feltétel nélküli bevezetése esetén nem volna első év, elhatározták, hogy azok, akik nyolc liceumi osztály után tettek bakkalaureátust, azok az első évre, azok pedig, akik hét liceumi osztály után tettek bakkalaureátust, az előkészítő évről iratkozhatnak be. Az orvosi fakultás speciál a numerusz klauzuszra illetően várakozási álláspontra helyezkedett, amennyiben minden jelentkezőt egyformán felvesz és később az előkészítő év körüli harc eldőlése után fog határozni, hogy bevezet-e a numerusz klauzusz, vagy sem. Ezt a státusquot azonban teljesen felborítja a közoktatásiügyi miniszter legújabb rendelete, amelyről a Curentul számol be legutóbbi számában. A miniszteri pótörlőg elrendelte, írja a Curentul, hogy az előkészítő év egyformán kötelező minden előéves egyetemi hallgatóra, akár nyolc osztály, akár hét liceumi osztály után érettségizett. Ez az egyik. A másik újabb fordulatról a Rador távirati iroda számol be. Ezek szerint egy lap azt állította, hogy a közoktatásiügyi miniszter elhatározta volna, hogy az egyetemi előkészítő évet a középiskolai főigazgatóságok mellett létesítendő tanfolyamokon fogják végezni. A Lupta ezt a hírt megcáfolja, és közli, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelően az egyetemen keretében fogják az előkészítő évet megtartani. Ezek után most már igazán kíváncsiak vagyunk az előkészítő év körüli harc legközelebbi fordulójára...

Weinmann Vilmos.

Buzdu

Az orvosok remé

(București—Buka Uj Kelet tudósítójától) lakosságának aggodalmas nagybeteg, Buzdu felé. Az orvosok le ad megnyugtató jelegének állapotáról tartózkodik állandó akik minduntalan u alá a régenst, hogy tának legkisebb v hessék.

Még mindig nem azt, hogyan és mik régens azt a súlyos amely agynak döntő nappal ezelőtt ma el Bacău megyei b kezelt csak egészen kel ügyes-bajos d elbeszélgetett. A r Bukarestbe vissza szenvedő emberrel hogy az orvosok c fertőzést látják let infuenza a veséket meg, csak általában idézett elő, később támadta meg, amit tett szükségessé. A teljesnek és fertőző nyult.

Kitűnően

Tegnap este tiz hetint adta ki a k nisztere:

Buzdugan régens 38.5 fok volt, pulza a vese kiválasztó u zódott, szébeszti in gessé. Ezt este tiz professzor hajtotta fessor és dr. Coja. Az operáció nagy Muscel, prof. dr. dr. Popovici, dr. M dr. Teodorescu, dr.

A ma reggel kiz régens az éjszaka el és reggel kilenc 35.5. érvérése 96 lános állapotot kie letin. Lapjelentése betegség, természet fejlődik és lefolyás állásától függ. A áll be gyors javul és a betegség kih élete is veszélyben bár az állandó ma deprimálta, tegnap tásokat fogadott, s is leszállt, hogy megkönnyítse. A landóan a betegség lésege, fiai, Alexat gan és veje dr. V temi tanár, bakter szerepét tölti be s

A királyi család a beteg hogyléte udvari miniszter gatta a beteget. miniszterelnök és ügyminiszter is meglátogatta a na tábornok is, akik informálta a beteg

Mint hogy a nag aggodalomra ad elnök a miniszter ugyanacsak gyöng ügyminisztert, az őret, akivel hosszott. A „Lupta” hogy a kormány tos kérdésekre va lag Bukarestbe h gett a Párisban t

Az „Adeverul” lalkozik azzal a ténjék, ha a rége vetkezne be. A

Buzdugan régens állapota még mindig válságos

Az orvosok remélik, hogy a régens felépül, ha komplikációk nem jönnek közbe. Titulescut hazahívták, hogy az esetleges utódlás kérdését megtanácskozzák vele

(Bucuresti—Bukarest, október 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész ország lakosságának aggodó figyelmé fordul a nagybeteg Buzdugan régens betegsége felé. Az orvosok legutóbbi buletinja sem ad megnyugtató jelentést a régens betegségének állapotáról. Kilenc kezelőorvos tartózkodik állandóan a régens mellett, akik minduntalan újabb vizsgálatnak vetik alá a régenst, hogy egészségügyi állapotának legkisebb változásait is ellenőrizhessék.

Még mindig nem sikerült megállapítani azt, hogyan és mikor szerezte Buzdugan régens azt a súlyos lefolyású influenzát, amely ágnak döntötte. A régens néhány nappal ezelőtt makkegészségesen utazott el Bacău megyei birtokára. Itt nem érintkezett csak egészséges paraszttal, akikkel ügyes-bajos dolgairól hosszasan elbeszélgetett. A régens nem hiszi, hogy Bukarestbe visszatérve, Spanyolnában szenvedő emberrel beszélt volna, úgy, hogy az orvosok csak a levegő útján való fertőzést látják lehetségesnek. Eleinte az influenza a vesekét és a torkot támadta meg, csak általános gyengeséget és lázt idézett elő, később azonban a vesekét támadta meg, ami sebészeti intervenciót tett szükségessé. Az influenza igen erőteljesnek és fertőző természetűnek bizonyult.

Kitűnően sikerült az operáció

Tegnap este tíz órakor a következő buletint adta ki a királyi ház udvari minisztere:

Buzdugan régens láza este 9 órakor 38,5 fok volt, pulzusa 96-ot vert. Miután a vese kiválasztó útjainak irritációja fokozódott, sebészeti intervenció vált szükségessé. Ezt este tíz órakor dr. Amza Jianu professzor hajtotta végre Marinescu professzor és dr. Cojan asszisztálása mellett. Az operáció nagyon jól sikerült: dr. Nanu Muscel, prof. dr. Teohari, prof. dr. Jianu, dr. Popovici, dr. Mironescu, dr. Marinescu, dr. Teodorescu, dr. Cojan.

A ma reggel kiadott buletin szerint a régens az éjszakát nyugodtan töltötte el és reggel kilenc órakor hőmérséklete 35,5. Éverése 96 volt. A helyi és általános állapotot kielégítőnek találja a buletin. Lapjelentések szerint azonban a betegség természetéből kifolyólag, lassan fejlődik és lefolyása a beteg testi ellenállásától függ. A „Lupta“ szerint ha nem áll be gyors javulás a régens állapotában és a betegség kihúzódik, úgy a beteg élete is veszélyben forog. A régens maga, bár az állandó magas láz meglehetősen deprimálta, tegnap este hivatalos látogatásokat fogadott, sőt egy ízben az ágyból is lezállt, hogy az orvosi vizsgálatot megkönnyítse. A régens családtagjai állandóan a betegsége mellett vannak: felesége, fia, Alexandru és George Buzdugan és veje dr. Vasiliu kolozsvári egyetemi tanár, bakteriológus, aki az ápoló szerepét tölti be a beteg régens mellett.

Titulescut hazahívják

A királyi család állandóan érdekli a beteg hogyléte felől. Constantin Hott udvari miniszter több ízben is meglátogatta a beteget, akit ma délután Maniu miniszterelnök és dr. Vajda Sándor belügyminiszter is felkerestek. Ugyancsak meglátogatta a nagybeteg régenst Coanda tábornok is, aki Averescu tábornokot informálta a beteg hogyléte felől.

Mint hogy a nagybeteg régens állapota aggodalomra ad okot, Maniu miniszterelnök a miniszterelnökségre kérte az ugyancsak gyöngéledő Iulian igazságügyminisztert, az ország legfőbb peccsétőrt, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. A „Lupta“ szerint, nincs kizárva, hogy a kormány a napirenden lévő fontos kérdésekre való tekintettel, táviratiilag Bukarestbe hívja megkonzultálás végett a Párisban tartózkodó Titulescut.

Az „Adeverul“ ma vezérlőkben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mi történjen, ha a régenstanácsban üresedés következne be. A lap az alkotmány 79-ik,

83-ik és 84-ik paragrafusára hivatkozva, leszögezi, hogy a régenstanács új tagját csakis a parlamentnek áll jogában kijelölni.

Komplikációtól tartanak az orvosok.

A „Dimineata“ ma délután rendkívüli kiadásban számol be arról, hogy Buzdugan régens állapota aggasztóra fordult. A rendkívüli kiadást percek alatt elkapkodta a főváros közönsége, amely óráról-órára növekvő izgalommal lesi a beteg hogylétéről szóló híreket. Az elmúlt éjjel a beteg állapotában válságos

fordulat következett be, a láz 40 fok fölé emelkedett. Mára valamelyes könnyebbség következett be a régens állapotában, amelyet azonban az orvosok még mindig aggasztónak mondanak. Az orvosok komplikációtól tartanak, de ha a betegség lefolyása szerencsés fordulatot nyerne, ugyanis hosszú hetekre fog telni, míg a nagybeteg régens felépülhet.

Tegnap este hét órakor Averescu tábornok majd Ionescu-Munte ezredes, Mihály király hadsegéde, látogatták meg a régenst, akinek állapotáról este 9 órakor újabb buletint adtak

ki az állandóan a nagybeteg mellett tartózkodó orvosprofesszorok.

Csaknem az összes lapok nyíltan számolnak azzal az eshetőséggel, hogy a régenstanácsban üresedés fog bekövetkezni és éles alkotmányjogi vita indul meg afölött, hogyan kell történnie a megüresedett hely betöltésének. Az „Adeverul“ lal szemben egyes lapok azt állítják, hogy a régenstanácsban a dinasztia, az egyház és az igazságszolgáltatás vannak Miklós herceg, Miron Cristea patriarcha és Buzdugan személyében, aki tudvalevőleg a legfőbb semmitőszék elnöke volt. Bármelyik hely üresedne meg, csak a dinasztia, vagy az egyház, vagy pedig az igazságszolgáltatás mai legfőbb reprezentánsai, adott esetben pedig Oscar Niculescu, a legfőbb semmitőszék jelenlegi elnöke kerülhetnek be a régenstanácsba.

Numerusz klauzusz a varsói egyetemen

280 jelentkező közül csak 25 diákot vettek fel az orvosi fakultásra. A zsidó parlamenti klub tiltakozása a burkolt numerusz klauzusz alkalmazása ellen

Varsó, október 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A lengyelországi Zsidó Parlamenti Klub elnöke, Jichak Grünbaum képviselő, memorandumot terjesztett a közoktatásügyi miniszter elé, amelyben rámutat arra, hogy a varsói egyetemen határozottan és következetesen egy nem törvényes de annál szigorúbb numerusz klauzuzst alkalmaznak a zsidó diákokkal szemben. Ebben az évben 280 zsidó diák jelentkezett az egyetem orvosi fakultásán, akik közül azonban mindössze huszonötöt vettek fel. Még annál a tíz százalékánál is kevesebbet, amelynek felvételét a dékánátus az előző években engedélyezte. A felvételi vizsgára jelentkezett nem zsidó hallgatóknak ezzel szemben a nyolcvan százalékát vették fel az egyetemre, holott

— mondja memorandum, — azt mégsem lehet állítani, hogy a zsidó jelöltek nem képesek kellő sikerrel megállni a vizsgát.

— A külföldön tanuló zsidó diákok, — folytatja a memorandum, — rendkívül tehetségesnek bizonyulnak, semmilyen viszonylatban sem maradnak el nem zsidó kollégáik mögött. Miért volna éppen Romániában más a helyzet. Az orvosi fakultás eljárása ellentétben áll az alkotmánnyal, amely garantálja az összes polgárok egyenjogúságát. Lengyelország többi egyetemének orvosi fakultásai utánozzák a varsói egyetem eljárását és az a helyzet adódik elő, hogy a zsidó egyetemi hallgatók nyolcvan százaléka kényszerül külföldi egyetemeket felkeresni. A memorandum kéri a közoktatásügyi minisztert,

hasson oda, hogy a zsidó hallgatókkal szembeni jogtalanságot az egyetemek félre nem magyarázható módon jóvátegyék és hogy a jövőben semmilyen százalékszabályt a zsidó hallgatókkal szemben ne alkalmazzanak.

Bécs, október 3. A bécsi egyetem rektorátusa által ma közzétett hivatalos számadatok szerint az elmúlt tanévben közel 11 ezer diák és közöttük 2300 zsidó volt inkszkribálva a bécsi főiskolákra. A zsidó hallgatóknak több, mint kétötöde zsidó nemzethez tartozónak vallotta magát, amíg a többiek más nemzetiségűnek, főleg németnek és magyaroknak írták be magukat.

Titokzatos eltűnés ügyében nyomoz a stettini rendőrség

Hétfő óta nyomtalanul eltűnt Hoerich igazságügyi titkos tanácsos

Stettinből jelentik: A stettini rendőrség titokzatos eltűnési ügyben nyomoz, amely külső körülményeiben élenken emlékeztet dr. Bombe berlini tartománytörvényeségi tanácsos esetére. Szeptember 30-án, hétfő óta nyomtalanul eltűnt Hoerich igazságügyi titkos tanácsos, országos törvényeségi igazgató. Hoerich, aki 71 éves ag-

legény, szenvedélyes vadász volt. Garz közelében, az Odera partján, vadászberlete volt. Hétfőn reggel 9 órakor kutyájával, fegyverével és hátizsákkal ismét elutazott Stettinből, hogy vadászni menjen. Utoljára délelőtt 10 óra után látták a garzi országúton. Azóta sem a titkos tanácsos, sem kutyája nem került elő.

Tűz és veszedelmes pánik tört ki egy berlini házban

Berlin, október 3. A keleti városnegyedben fekvő Grenzstrasse egyik bérházában szerdán délután nagy tűz pusztított, amelynek egy halottja és több súlyos sebesültje van. Egy munkáslakás konyhájában tűz ütött ki, amely rövid időn belül a környező szobákra is átterjedt.

Néhány perc múlva már a lépcsőház is lángokban állott, úgyhogy a lakók nem tudtak az utcára jutni. Mindenki a felső emeletekre és a háztetőkre menekült.

A lakók között nagy pánik támadt és sokan az ablakon át próbáltak menekülni.

Sobanski munkásasszony, akinek konyhájában a tűz kiütött, égő ruhában ugrott ki az ablakból, az udvar kövezetére zuhant és halálra zúzta magát.

Az oltási munkálatok közben hárman súlyos füstmérgezést szenvedtek. A tűz oly módon keletkezett, hogy a szerencsétlenül járt munkásasszony zsirt olvasztott, amely meggyulladt. A tűz megfogta az asszony ruháját és miközben az asszony kétségbeesetten oltani igyekezett az égő ruhadarabokat, a tűz a butorokra is átterjedt.

Megkezdődött az első lépés a világ széntermelésének racionalizálása felé

Genf, október 3. A Népszövetség gazdasági bizottságának javaslatára tegnap összehívták a szénipari szakértőket. Az értekezlet elnökétül Trendelenburg államtitkárt választották meg. A tárgyalások programját állapították meg az első ülésen. Eszerint: meg kell tárgyalni az utóbbi időkben előállott szénipari helyzetet és a szakértőknek mindenképp a következő problémákkal kell foglalkozniuk:

1. Nemzetközi megállapodások kötése a széntermelők között: a produkció, a

fogyasztó piacok és a szénárak tekintetében.

2. Megteremtése egy nemzetközi szervezetnek, amely a kormányok érdekeit körvonalozza, továbbá a vállalkozókat, a munkásokot, a kereskedőket és a fogyasztókat.

3. A bérek nemzetközi kiegyenlítésének módszerei. A munkaidő és a munkások szociális gondoskodása.

4. A mesterséges megszorítások elhárítása a széntermelés és a szénkereskedele-

területén.

Az értekezlet során Trendelenburg államtitkár nagyszabású beszédet tartott, amelyben többek között rámutatott a szénkrízis megoldásának nehézségeire és kijelentette, hogy a gazdasági bizottság a kérdés tárgyalása során tekintetbe fogja venni a különböző nemzeti és nemzetközi természetű érdekeket és igyekezni fog azokat egymással összehangba hozni. „Meggyőződésünk — mondotta — hogy ez a mi mostani tanácskozásunk közvetlen bofolyást fog gyakorolni a szénipar nemzetközi helyzetére.“

A szónok ezután apellált a munkások és vállalkozók jóindulatára. Felkérte őket, hogy feledjék el ezekben az órákban a két fél között feltornyosult ellentéteket és kölcsönösen hassanak oda, hogy a legfontosabb világszerte tényező, a szénipar területén álljon helyre az igaz emberiség és harmónia.

— Pókol Keszthelyen Simon Böske élet; Benámi Sándor Kajütje Pesten; Ady Endre vére — Kosztolányi aranya; Az oravicai Mercur végvonaglója; A rFankfurti összeomlása és a többi biztosítók és más nagyszerű cikkek olvashatók az Erdélyi Futár friss számában. A kolozsvári riportlap ára 15 lej és minden városban kapható.

* Öngyilkosságot követett el felesége és kilenc gyermeke személtárára, hogy érelmeszesedése ellen nem használta a még minden esetben bevált Cigelkai jód tartalmu Lajos gyógyvizet. Ismertetőt bárkinek ingyen küld a Cigelkai jódos gyógyforrások romániai vezérképviselése Arinis (Egerhát) jud. Sălaj.

Perzsaszőnyegek

készítéséhez külföldi fonalak

Imperial (fényes) kg.-ként	—	—	Lei 400
Selyem fonal	—	—	540
Felvető (angol)	—	—	250
Leszövő (bordó)	—	—	300
1 szálas finom cseh fonal kg.-ként	—	—	300

minták és mindennemű szövökellékek legolcsóbb bevásárlási forrása

SZÉKELY szőnyegszövőde
Oradea, Str. Pictor Grigorescu 4

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11. Junie 12.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Orkán Amerika keleti partvidékein.** Newyorkból jelentik: Az amerikai keleti partvidéken és Newyorkon heves orkán vonult végig. A partok mentén több kisebb hajó elsüllyedt. Newyork külvárosában több épület súlyosan megrongálódott. A Hudsonon az átrakó hajók szolgálata megakadt.

— **Egy hun herceg sírját is feltárták az Altáji hegységben.** Moszkvából jelentik: A Tass távirati iroda jelenti Novosibirskből, hogy a leningradi archeológiai múzeum expedíciója az Altáji hegységekben végzett ásatait befejezte. A tudós kutatók szkitakorszakbeli sírokat tártak fel, köztük egy hun herceg sírboltját is, amely két méter magas s a szélessége negyvennyolc méter. A sírokban talált arany, ezüst és rézfaragványok és ötvös-munkák az egykori lakosok fejlett kultúrájáról tanuskodnak. Az expedíció gazdag tudományos anyaggal a napokban visszafelé indul.

— **A Zeppelin visszatért svájci utjáról.** Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin mai újabb svájci utjáról délután fél-négy órakor tért vissza Friedrichshafenbe. Szombaton a léghajó sziléziái terület átréptelése után Berlinbe érkezik, ahol Eckenert és a személyzetet ünnepélyes hivatalos fogadtatásban részesítik. A léghajó-művek hozzájárult október tizediki hollandiai és későbbi időpontban meghatározandó újabb balkáni légi ut tervéhez, melyet még szintén a tél beállta előtt fog a Graf Zeppelin megtenni.

— **Igen enyhe időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint délnyugati légáramlással változóan felhős és igen enyhe időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délből 22° Celsius.

— **Hat és félszázalék maradt az angol bankkamatláb.** Londonból jelentik: A Reutter távirati iroda jelenti, hogy az Angol Bank ma délelőtti ülésében a bankkamatlábat változatlanul hat és fél százalékban meghagyta.

— **Holnap nyílik meg az angol liberális párt kongresszusa.** Londonból jelentik: Nottinghamban holnap kezdődik a liberális párt évi kongresszusa, amelyen összesen mintegy ezer kiküldött fog résztvenni. A kongresszust Lloyd George nagy beszéddel nyitja meg.

— **Földrengés a Kaukázusban.** Berlinből jelentik: Moszkvai jelentés szerint a Kaukázusban tegnap este erős földrengéseket észleltek. Anyagi károkról még nem érkezett jelentés.

Gyomorégést rögtön szüntet, **gyomorfékelyt** rövid időn belül gyógyít, **gyomorsav túlforgás** elmarad, ha a bajok ellen a **Cigelka Jódos Gyógyfőzék** hydrocarbonátos **ISIRAN**-v-zét issza. Kerje mindenütt. Ismeétetést küld a cigelka főzések romániai vezérképviselete Ariniş (Égerhát) jud. Sălaj.

— **Égő ruhában ugrott ki az ablakon.** Berlinből jelentik: Grenzs-trasse egyik munkáslakásos bérházában tegnap délután tűz keletkezett. A tűz egy földszinti konyhából indult ki és rohamosan terjedt az emeletek felé, ahova a megrémült lakosok menekültek. Sobanszki munkásszony, akinek a konyhájában keletkezett a tűz, égő ruhában ugrott ki az ablakon és halálra zúta magát. A legfelső emeletre menekültek közül többen súlyos füstmérgezést szenvedtek.

— **Hetven ház égett le Slukanowa lenygel városban.** Varsóból jelentik: Slukanowa városkában hetven ház a tűz martaléka lett. Kigyulladt és felrobbant a kommunisták titkos fegyver- és robbanó anyagraktára is, melynek exploziója okozta a kétségbeesett lakosság pánik félmét. A hatósági vizsgáló közegeket kommunista ifjúságok kövékkel megdobálták, amikor a tűz lokalizálása után a titkos fegyverraktár romjainak átvizsgálását meg akarták kezdeni. A rendőrség több letartóztatást eszközölt.

Pusztító orkán és felhősza- kadás vonult el Berlin felett

Az itéletidő óriási károkat okozott

Berlin, október 3. Tegnap este a birodalmi főváros felett pusztító orkán és felhősza-kadás vonult át. A forgalom az utcákon a felhők aláhulló óriási víztömegek miatt több órán át szünetelt. A vihar hirtelen jött s az ár sodra bicikliket, kisebb szekereket magával sodort. Az alacsonyan fekvő lakásokba és a pin-cékbe behatolt a víz. A földalatti vasut építkezéseinek különösen nagy károkat

okozott a felhősza-kadás, mert az építés alatt álló aknák gerendázatát az árvíz magával vitte és az aknák beomlottak úgyhogy most a munkálatokat újra elől-ről kell majd kezdeni. Berlin környéki folyók és patakok és a Spree is kiléptek medrükből. Két telefonközpont munkája megbénult s több órán át az előfizetők nem kaphattak kapcsolásokat. A vihar okozta károk igen jelentősek.

A Morningpost szerint az angol-orosz megegyezés Anglia meghátrálását jelenti Oroszország előtt

Anglia kivonul Egyiptomból és Irakból, Indiának dominion-alkotmányt ad. Nagy botrány a párisi szovjetkövetségen

London, október 3. Az angol-orosz tárgyalásokkal kapcsolatban a Morningpost külpolitikai cikkében, a sors írójának mondja, hogy a szovjet elől Anglia meghátrálni kénytelen. Egyiptomból és Irakból Anglia kivonul, Indiának pedig dominion-alkotmányt ad.

A sajtó általában rezervált álláspontot foglal el az angol-orosz tárgyalások további fejleményei ügyében. Több lap azt írja, hogy még sok állandó nehézséget kell majd leküzdeni, amíg a bolsevista oroszlan és az angol bármely békésen megférhetnek egymás mellett.

Berlin, október 3. Moszkvai jelentés szerint a népbiztosok tanácsa tegnapi ülésén foglalkozott az angol-orosz tárgyalásokkal és köszöntet fejezi ki Dövgalevskinek. Orosz kormánykörökben azt remélik, hogy a tárgyalások sikere nem marad hatástalanul az orosz-kinai konfliktusra sem.

Páris, október 3. Dövgalevski nagykövete távollétében a párisi szovjetkövetségben kinos botrány játszódott le. Bes-

Uj közlekedési szabályzatot tettek kötelezővé Párisban. Párisból jelentik: A városi tanács a forgalmi anomáliák megszüntetése érdekében új közlekedési szabályzatot tett kötelezővé a főváros belső területein. Eszerint az új rendelet életbeléptetésétől számítva, reggel tíz órától este nyolcig gépkocsik nem állomásozhatnak félóránál tovább ugyanazon utcában, vagy köruton. A teherautók állomásozása csak a ki, vagy berakodás idejére szól. Tilos a turisták és idegenek gépkocsijainak a főváros nevezetességei, műemlék, szobor stb. előtt azon célból megállniok, hogy az idegenvezetők a látóvalókra a figyelmet felhívassák. Autobuszok nem tartózkodhatnak hosszabb ideig megállóhelyeken, mint amennyi időt a fel- és leszállás igénybe vesz. Az új közlekedési rendelettel egyidejűleg életbe

lép a napokban a motorbiciklie fokozott ellenőrzése is. Azokat a vezetőket, akik hangtompítót a fennálló rendelet ellenére még mindig nem alkalmaztak gépeiken, ezentul igen szigorú büntetésekkel fogják sújtani.

— **A Vatikán is állami bankot nyit.** Rómából jelentik: Római lapok közlése szerint a Vatikán állami bankot akar felállítani a Vatikán területén, amely a Vatikán vagyonát kezeli. A vatikáni bank Rómában a Spanyol-téren fiókot rendez be és a külföldi jegyintézetekkel is összeköttetést tart fenn.

— **A magyar kormány kölcsönös-ségi alapon hajlandó megszüntetni a vizumot.** Budapestről jelentik: Beavatott helyről nyert információk szerint a magyar kormány nagyjelentőségű vizum-

könnyítést akar életbeléptetni a közeljövőben. A tervezet szerint a külföldi Magyarországra utazók nem kénytelenek a konzulátuson megváltani a vizumot, hanem a határállomásokon is megválthatják azt. Az itt nyert vizum a felek kívánsága szerint a háromnapos, egyhetes vagy hosszabb ideig tartó. Az új intézkedés a közeljövőben lép életbe. A magyar kormány a viszonsosság alapján hajlandó a vizumkényszert megszüntetni a szomszédos államokkal.

— **Minden cégnek, vállalatnak, pénzügyi és biztosítási intézetnek** saját érdeke, hogy jó, megbízható és szakavatott tisztviselői és alkalmazottai legyenek. Ez azonban csak úgy érhető el, ha szükségletéért a Magánalkalmazottak ingyenes állásközvetítő irodájához fordul. Str. Cogălniceanu No. 7. Hivatalos óra minden d. u. 4-8 óráig.

— **Megkerültek Cortes és Bellonte pilóták.** Párisból jelentik: A Szibériába repülő Cortes és Bellonte francia repülők hirt adtak magukról. E híradás szerint egyfolytában repültek a szibériai Adamovig, ami közel hétezer kilométernyi utat jelent. Cortes és Bellonte ezzel megdöntötték az olasz Ferrari-Delprete által elért távrepülési rekordot.

— **Hangos film kontra néma film.** Érdekes összehasonlítást tettek a külföldi szaklapok ott, ahol a néma filmek mellett hangos filmek is futnak, hogy a közönség hova fordul? A megfigyelők arra a megállapodásra jutottak, hogy a legtöbb helyen az első roham természetesen az újabb beszélő filmek megtekintésére irányul, a néma filmek ilyenkor, noha kisebb érdeklődés mellett futnak, mégsem mellőzik őket teljesen. Ha azonban a hangos film nem a legelső minőségű kifogástalan termék, akkor olyat bukik, hogy nincsen az a néma film, amely mélyebbet eshetne. Amikor még Berlinben nem volt tilalom alatt a „Talkie”, akkor a Singifool szüfölt házak mellett ment, míg a Submarine c. film fél házak mellett pergett, a Würger című hangos film pedig egyenesen megbukott. Ami tehát hangos, az még nem jelent sikert. Egy jó néma film még mindig többet ér mint a gyenge „Talkie”. — Luciano Albertini Tempó! Tempó! c. filmje a hangos láz közepette is nagyszerűen ment. Harry Liedtke „Fekete domonója” mindig tetszeni fog. Petrovics Szevicszláv Trenk Báróját nem ütheti agyon a beszélő choda. A Trojka a legnagyobb hangos filmmel is felveheti a versenyt. Egyelőre nálunk ilyen összehasonlításokra nem kerül a sor, mert sem gépeink, sem hangos filmeink nincsenek.

Már

20.000

kötet magyar, német, román francia és angol könyv között válogathatnak

„DANTE”

kölcsönkönyvtár olvasói.

az „Uj Kelet” előfizetői

ezen hatalmas kölcsönkönyvtári anyagot igénybe vehetik és a havi 60 lejes előfizetési díj helyett csupán 40 lejt kell fizetniük egy hónapra, amiért olvashatják a világirodalom leghíresebb íróinak műveit, a külföldi, vagy erdélyi könyvpiac legújabb szenzációit, a klasszikus irodalom legkiválóbb remekait. A könyvek korlátlanul cserélhetők. Nagy-Rómánia minden részére naponta postán továbbítjuk a kölcsönkönyveket 50 százalékkal redukált postai tarifa mellett.

Prospektus ingyen.

„Dante” kölcsönkönyvtár
Cluj Strada Jorga (Jókai-utca) 5. szám.

Hirdessen az Uj Keletben

Színház

A MAGYAR SZÍ-

Szombattól kezdve

kezdete fél 9-1

Péntek este félkilenc

(4-edszer. Napl

Sorozatszám 45.)

Szombat este félkilenc

(Bérletszűnet. So

Vasárnap d. e. 11

KOZI BOX-MI

Cluj.

Vasárnap d. u. fél 3-1

(Operette-előadás

gyek ára: 50, 40

Sorozatszám 47.)

Vasárnap d. u. fél 6

(Operette-revü

szám 48.)

Vasárnap este 9-kor:

(6-odszor. Bérletszű

Hétfő este félkilencor

(7-edszer. Bérle

szám 50.)

Kedd este félkilencor

(8-adszor. Bérle

szám 51.)

A MAGYAR

MOZI-MO

Szombattól, szeptem

előadások kezdetén

Szombattól kezdve

kor és félhét óra

Pénteken d. u. 3-kor

Öserdő lánya. (8

szereplők: Clara

II. A sztambuli

játék 8 felvonás

Kettős műsor. E

6-kor. Helyárak:

Szombaton d. u. 3-kor

Öserdő lánya. (8

Főszereplők: Clara

II. A sztambuli t

játék 8 felvonás

Kettős műsor. E

6-kor. Helyárak:

Szombat 5, 7 és 9 óra

lágfilm. Joe Ma

zésében. Főszere

lich, Betty Am

Sohlettow. Előj

világhíradó.

Szombat 5, 7 és 9 óra

lágfilm. Joe Ma

zésében. Főszere

lich, Betty Am

Sohlettow. Előj

világhíradó.

SELECT-

Péntek, szenzációs pre

rabló izgalmas

Wladimir Gaidar

Szombat, október 5.

izgalmas druma,

Gaidarow és Dol

Vasárnap, október 6.

szönyrabló izgal

Wladimir Gaidar

URANIA

Péntek, október 4. E

Wolga Stenka

landja filmen. F

v. Schlettow és

Szombat, október 5. V

ka Razin csodá

Főszerepben: A

és Marion Daw

Vasárnap, Utoljára W

ka Razin csodá

Főszerepben: A

és Marion Daw

A színházi iro

Ma negyedszer:

Három zsufolt nézőt

szése peocsetelte meg

példátlan sikerét. Eg

maradt még a „Szö

adási alkalmával s m

egy szélesedik, fok

operette sikere. Ma e

Színház—Művészet

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombattól kezdve a színházi előadások kezdete fél 9-kor.

Péntek este félkilencor: Szőkik az asszony (4-edszer. Napi bérlet 8. szám. C Sorozatszám 45.)

Szombat este félkilencor: Szőkik az asszony. (Bérletszűnet. Sorozatszám 46.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: NEMZETKOZI BOX-MERKÖZES Budapest-Cluj.

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Csókos asszony. (Operette-előadás mozi-helyárral. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej Sorozatszám 47.)

Vasárnap d. u. fél 6-kor: Miss Amerika. (Operette-revü 14 képben. Sorozatszám 48.)

Vasárnap este 9-kor: Szőkik az asszony. (6-odszor. Bérletszűnet. Sorozatszám 49.)

Hétfő este félkilencor: Szőkik az asszony. (7-edszer. Bérletszűnetben. Sorozatszám 50.)

Kedd este félkilencor: Szőkik az asszony. (8-adszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám 51.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombattól, szeptember 28-tól kezdve az előadások kezdetének ideje megváltozik. Szombattól kezdve az előadások 3 óra-kor és félhét óra-kor kezdődnek.

Pénteken d. u. 3-kor és fél 6-kor: I. Az Óserdő lánya. (8 felvonásos színmű. Főszereplők: Clara Bow és Clive Brook. II. A sztambuli tolvaj. Amerikai vígjáték 8 felvonásban. III. Pótképek. Kettős műsor. Kezdeté 3-kor és fél 6-kor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Szombaton d. u. 3-kor és fél 6-kor: I. Az Óserdő lánya. (8 felvonásos színmű. Főszereplők: Clara Bow és Clive Brook. II. A sztambuli tolvaj. Amerikai vígjáték 8 felvonásban. III. Pótképek. Kettős műsor. Kezdeté 3-kor és fél 6-kor. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek 5, 7 és 9 órakor Az Asphalt világhírű film. Joe May csodálatos rendezésében. Főszereplők: Gusztáv Fröhlich, Betty Aman és Hans Adalbert Solhettow. Előjáték a legújabb Ufa világhírű.

Szombat 5, 7 és 9 órakor Az Asphalt világhírű film. Joe May csodálatos rendezésében. Főszereplők: Gusztáv Fröhlich, Betty Aman és Hans Adalbert Solhettow. Előjáték a legújabb Ufa világhírű.

SELECT-MOZGÓ:

Péntek, szenzációs premier Marokkói Asszonyrabló izgalmas dráma, főszerepben: Wladimir Gaidarow és Dolly Davis.

Szombat, október 5. Marokkói Asszonyrabló izgalmas dráma, főszerepben: Wladimir Gaidarow és Dolly Davis.

Vasárnap, október 6. Utoljára Marokkói Asszonyrabló izgalmas dráma, főszerepben: Wladimir Gaidarow és Dolly Davis.

URANIA-MOZGÓ:

Péntek, október 4. Közkívánatra Wolga-Wolga Stenka Razin csodálatos kalandja film. Főszerepben: Adalbert v. Schlettow és Marion Dawies.

Szombat, október 5. Wolga... Wolga Stenka Razin csodálatos kalandja film. Főszerepben: Adalbert v. Schlettow és Marion Dawies.

Vasárnap, Utoljára Wolga... Wolga Stenka Razin csodálatos kalandja film. Főszerepben: Adalbert v. Schlettow és Marion Dawies.

A színházi iroda közleményei:

Ma negyedszer: Szőkik az asszony! Három zsufolt nézőtér kitörő, hangos tisztelettel üdvözölték meg a „Szőkik az asszony” példátlan sikerét. Egyetlen üres szék nem maradt még a „Szőkik az asszony” előadásai alkalmával s mint a hullámgyűrűk, úgy szélesedik, fokozódik egyre az új operette sikere. Ma este negyedszer, szombaton ötödször, vasárnap este hatodszor adják a „Szőkik az asszony”-t. Minthogy holnaptól kezdve már bérletszűnetben adják a „Szőkik az asszony”-t, az összes páholyok és zsölyeszékek is a nem bérlő közönség rendelkezésére állanak.

Csókos asszony: 50, 40, 30, 20 és 10 lei-es helyárral! Vasárnap délután 3 órakor a „Csókos asszony” című operette kerül színre mozi-helyárral.

Miss Amerika! Káprázatos fény, színes változatosság jellemzi a „Miss Amerika” című 14 képből álló operette revüt. Vasárnap félhat órakor adják legközelebb ezt az óriási sikerű ujdonságot.

Közgazdaság

Meg kell menteni az elszegényedő zsidó iparososztályt

Erdélyre is kiterjeszti működését a MEFEB-szervezet, amely olcsó gépekkel segíti a zsidó kisiparosokat a súlyos konkurencia ellen

Cluj-Kolozsvár, október 3. (Az Új Kelet tudósítójától). Nagyjelentőségű akció fog rövidesen megindulni Erdélyben a zsidó kézművesek és kisiparosok érdekében. Tudvalevő ugyanis, hogy a nehéz hitelviszonyok, a gyáripari verseny és a szervezetlenség következtében a zsidó kisipari osztály súlyos krízisbe jutott és helyzete napról-napra rosszabbodik. Tehintettel arra, hogy a zsidó nép genitívát a produktív és boldogulni tudó iparososztály képezi, ennek a néprétegnek fokozódó pauperizálódása igen komoly veszedelemet jelent zsidó népi és szociális szempontból.

Ennek az egyre fenyegetőbb veszedelemnek az ellensúlyozására az amerikai ORT, Reconstruction és Foundation szervezetek speciális szövetkezeti rendszerű intézményt létesítettek, amelynek

az a feladata, hogy olcsó, elsőrangú, modern gépekkel szerelje fel a zsidó kisiparosokat és ezáltal versenyképessé tegye őket.

A szervezet romániai központja MEFEB cég alatt Csernowitzban van és most készül Erdélyben is megkezdeni a tevékenységét. Ennek érdekében Markus Kaswan, a MEFEB igazgatója tegnap Kolozsváron tartózkodott, hogy megismerkedjék a zsidó kisiparosok helyzetével. Kaswan igazgató érintkezésbe lépett egyrészt a Foundation erdélyi inspektorátusával, valamint a Kishitelbank igazgató-

ságával, másrészt pedig a Poalé Cedekben tömörült kolozsvári zsidó iparostársadalom reprezentánsaival.

Szerdán délelőtt Goldberger Kálmán, a Poalé Cedek elnökének elnöklété mellett szűkebbkörű bizalmas értekezlet volt a Kishitelbank helyiségében és ezen a megbeszélésen Kaswan igazgató ismertette a MEFEB-szervezet célkitűzését és munkamódszereit. A megbeszélésen a kolozsvári iparostársadalom minden ágának egy-két képviselője vett részt, akik egyöntetűen örömmel üdvözölték azt a tervet, hogy

a MEFEB, amely Bukovinában, Beszarábiában és a regátban már két éve működik, az erdélyi, barónati és máramarosi zsidó iparosok gazdasági megerősödését és mechanizálását is programjába vette.

Kaswan igazgató közölte még az értekezlet tagjaival, hogy a MEFEB tevékenysége szoros kapcsolatban áll a Kishitelbankkal, illetve azok működésével, amennyiben ezek az intézetek fogják lehetővé tenni a kisiparosoknak, hogy minél kedvezőbb anyagi feltételek mellett szerezhesék be az üzemük modernizálásához és rentabilissá tételéhez szükséges gépeket.

Értesülésünk szerint a MEFEB erdélyi központja Kolozsvár székhelylyel közvetlenül az ünnepek után fogja megkezdeni működését.

A pénz szabad kiviteléről szóló rendelet. Röviden megírtuk, hogy a pénzügyminiszter megszüntette az összes deviza és valutakiviteli korlátozásokat. A rendkívül fontos rendelet a következő szöveggel ment ki a vámállomáshoz: A

szeptember 25-iki 249297 számú rendelet folytán, amely a 2505 számú királyi rendelet alapján adatott ki, értesítjük, hogy az országból bármely összeg kivihető akár lejben akár idegen valutában külön és előzetes engedély nélkül.

DEUTSCHER BOTE

NYOMDA

mindennemű könyvnyomdai nyomtatványokat a legművésziessébb és a legolcsóbb kivitelben, úgymint: könyvek, folyóiratok, zárszámadások, levélpapírok, körlevelek, falragaszok, röpcédulák, névjegyeket, stb. stb. a leggyorsabban

CLUJ, STRADA BARON L. POP 10. TEL. 187.

KÉSZIT

Nincs végeladás

csupán október 10-ig olcsó kiadások a Helios kötöttárúházban

Gyermek harisya, tiszta cérna	38 L-től feljebb
Gyermek iskola pulóverek	180 L-től feljebb
Női gyapjumellények	195 L-től feljebb
Férfi gyapju pulóverek	295 L-től feljebb
Férfi ingek, pulpín elővel már	195 L-től feljebb
Jó női harisnyák	36 L-től feljebb
Férfi socni már	10 L-től feljebb

Győződjön meg vételkötelezettség nélkül, hogy legolcsóbban csak a

„Helios”-nál

vásárolhat Cluj, Fő tér 7. szám (Farkas szoborral szemben)

Madgearu külföldi tárgyalásai. Bukarestből jelentik: Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter október 20-án érkezik vissza külföldi utjáról. A miniszter Párisban tárgyalni fog a francia petroleumpár képviselőivel is.

Kereslet indul meg az erdélyi dió után. Budapestről jelentik: Néhány nap óta jóformán egyáltalán nincsenek készleteik a diókereskedőknek és már a fűszerüzletekben is alaposan fogytán vannak a készletek. Az elmúlt esztendőben ugyanis közepesen aluli volt a diótermés és ez a körülmény nagy árhullámzásokat idézett elő. A szezon elején 1.10 pengőt is megadtak a dió kilójáért, majd, mikor piacra került az ár, 80 fillerre esett le az ár, hogy azután husvét táján 1.60 pengőig emelkedjék, ami már rekordárnak tekinthető. Leginkább megérdemelt diót kínálnak a magyar határ, 1.10 pengőjével és előreláthatólag néhány hét múlva, mikor a diószüret megkezdődik, magyar, német és más külföldi vevők fogják ellepni Románia legfőbb diótermő vidékeit, ahol egymásra licitálva igyekeznek majd felvásárolni. Egész Európában ugyanis nagy sa érdeklődés az új dió iránt.

A kormány törleszt a Banca Nationalának. Bukarestből jelentik: Az állami petroleumpár adókoncessziója ügyében szeptember 2-án megtartott árlejtésből befolyt összegeket a kormány már befizette a Banca Nationalának levő államadósságok számlájára.

Hollandkölcsönt kapnak a szövetkezetek. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumnak egy holland bankcsoporttal a szövetkezetek kölcsöne ügyében folytatott tárgyalásai sikerrel jártak. A megállapodás létrejött és azt Popovici pénzügyminiszter már aláírta. A tárgyalások során a kormány értékes támogatást kapott a Niederlandische Banktól és ez a támogatás a termék értékesítésénél is jelentősnek ígérkezik. A lapok elismeréssel emlékeznek meg Hollandia bukaresti követéről, báró Nagelről, aki a tárgyalások sikeréhez jelentékenyen hozzájárult.

Primaria Municipiului Cluj.

Nr. 21405/1929

Publicațiune

Să aduce la cunoștință publică, că la data de 14. Noembrie a. crt. oarele 11 am în sala deședințe a Primăriei inaintea Deleg. permanente se va ține licitație publică, cu oferte închise și sigilate pentru confecționarea imprimatelor necesare oficiilor acestui Municipiu pe anul 1930.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile articolului 72-83 a legeri conștinții publice.

Condițiunile de licitație și orice informații (caitul de sarcini) să pot vedea zilnic în oarele de lucru în biroul serviciului financiar (Str. Cogălniceanu Nr. 4. etaj cam. 3.)

Cluj, la 27. Septemvrie 1929.

Primaria Municipiului Cluj.

beléptetni a közel- szerint a külföldről ók nem kénytelenek áltani a vizumot, hakon is megválthatják zum a felek kívánnapos, egyhetes vagy. Az új intézkedés a tbe. A magyar kor-alapján hajlandó a szüntetni a szomszéd- vállalatnak, pénzási intézetnek saját bizható és szakavatott nazottai legyenek. Ez rhető el, ha szükség-mazottak ingyenes ál-oz fordul. Str. Cogăln-atalos óra minden d. Cortes és Bellonte entik: A Szibériába lonte francia repülők. E hiradás szerint k a szibériai Adamo-er kilométernyi utat lonte ezzel megdön-ari-Delprete által el- dot. kontra néma film. tást tettek a külföldi néma filmek mellett nak, hogy a közönség figyelők arra a meg- hogy a legtöbb he-ermészetesen az újabb ekintésére irányul, a noha kisebb érdek- t, mégsem mellőzik nban a hangos film égű kifogástalan ter- kik, hogy nincsen az mélyebbet eshetne. ren nem volt tilalom or a Singifoolt zsufolt mig a Submarine c. t pergett, a Würger dig egyenesen meg- ngos, az még nem néma film meg min- a gyenge „Talkie”! Tempó! Tempó! c. közepette is nagyszé- edtke „Fikete domi- fog. Petrovics Szve- nem ütheti agyon a rojka a legnagyobb elveheti a versenyt. összehasonlításokra t sem gépeink, sem senek.

ár 000 ar, német, cia és angol álogathatnak NTE“ tár olvasói. “előfizetői önkönyvtári anya- és a havi 60 lejes tt csupán 40 lej napra, amiért ol- om leghíresebb író- vagy erdélyi könyv- cióit, a klasszikus remekeit. A köny- elhetők. Nagy-Ro- te naponta postán könyveket 50 szá- stai tarifa mellett. s ingyen. önkönyvtár (kai-utca) 5. szám. Új Keletben

Minden jog fenntartva

Egy vagon félisten

Irta: SZABÓ IMRE

— Nagyon helyes, — szolt — ezt szeretem, nekünk csupa önálló művész kell. Az én gondom az együtteshez stimmelni a művészeket.

Bájlé nem kapott bibliát. Az egész házban nem lehetett héber könyvet találni. Apró füzetek hevertek szanaszét. Betegágyvas asszonynak való könyörgések. Egy péntekesti dalt énekelt és valami naiv mesét mondott rimokban. Az igazgató kiment a másik szobába és visszajött egy szereppel.

— Adok magának tíz percet, olvassa át. Érezze bele magát, azután olvassa fel nekem a saját fölfogása szerint.

Bájlé az ablakhoz lépett, átolvasta a szerepet és tíz perc múlva könyv nélkül beszélt. A szöveget az igazgató tartotta a kezében és ellenőrizte. A leány nem szóról-szóra ismételte, egész mondatokat töltött belé és kihagyott egész sorokat.

Néhány pillanatig megilletődve állott egymással szemben az igazgató és a menekült leány.

— Vannak ruhái, kisasszony?
— Ami rajtam van. Semmivel sem több.

— Nincs semmi baj. Isten megsegít!

A roppant ember odalépett a kipirosodott, decens teremteshez, kezét csókolta neki és forró fejét a mellére szorította.

*

A következő napon Alex Gerold sétára vitte Barbárát. Mégis ebben a névben egyeztek meg, nem faji okokból, hanem mert jobb a hangzása Bajlenél. A leány otthonosan érezte magát a színészek között. Az elmúlt éjszaka történt meg vele első izben, hogy a házukban eltöltött utolsó órák emlékei nem jelentek meg éber álmai közepe. A színpad káprázata fogta le az idegeit, a legváltozatosabb alakításokban látta magát, rajongó hitvesnek, szemérmes szűznek, haragos, méltóságtelű nagyasszonynak, újjongónak és szenvedőnek. Igazi szépségek realizálását látta a színészi mesterségben, nagy ügyet. Belülről szépnek lenni és így mutatkozni a világ előtt, ez az igaz élet, nem a hivalkodás divatos ruhákkal, kikészített hajjal, parfümökkel és igazella ritmusu járással.

— Barbara — szolt Gerold hozzá gyöngéden — maga lesz a partnerem az első darabunkban. Egy katonának a menvasszonyát fogja játszani a „Halál tarlóján” című darabban. A címtől nem kell megijednie, banális, de a közönséget illyesmivel kell fogni. Minden eszköz jó arra, hogy becsaljuk a színházba, de ott aztán művészetet adunk neki, hogy legyen izlése, hogy gondolkozzék emberi sorsok fölött, hogy megkedveltessük a jó színészetet és utáltassuk meg a giccsot. Erre kell törekednie, gyermekem! Mi a zsidó nép kiválasztottjai vagyunk. Nem a társadalom csinálta ezt a szelekciót, hanem egy felsőbb, láthatatlan és érzelmeinkkel észre nem vehető hatalom, akihez a művész közelebb áll a többi halandónál. Meg kell önmagunkat becsülni! Csak akinek ez az elve, maradhat meg közöttünk. Különben mindenkit a tehetsége irányít, a tehetség pedig szent dolog, majd megfogja látni.

A Felsőváros halk utcái egyikében bementek egy cukrázdába és az apró szobák egyikébe vonultak, ahol senki nem ült rajtuk kívül. Itt a szinigazgató elmondta a „Halál tarlóján” című darab meséjét. Arról volt szó benne, hogy a háboruban egy vitéz zsidó katonát a németek fogságába esett, de még a harctéren visszazökött ezredéhez. Ezért előbb a kommandánsa kitüntetésre terjesztette föl, de azután baj lett a dologból. Följelentették, avval a váddal, hogy átszökött az ellenséghez, ezek meg visszazököttek, újabb híreket hogy hozzon. Lecsukták. Anyja és menyasszonya ezer viszon-

tagságon eljön az ezredhez. Megtudták, hogy a följelentés az ezredes tábori szeretőjének a műve volt, mert a fiu nem akart barátokozni a némmel. A hadbírószági tárgyaláson kitűdődik a dolog, az ezredet menesztik a zsidó fiu szabadságot kap és hazamegy.

Megházasodik és visszamegy a csapatjához, de akkor már erőteljesen megindult a cári hadsereg bomlása. Fölszólítják, hogy álljon be a forradalmárok közé. Ő azonban hangoztatja, hogy hü marad esküjéhez. Találkozik volt ezredesével, aki fölkeri a császár mellett való kitartására. Habozás nélkül a császáriakhoz pártol, de megjegyzi: „Remélem, ez a mi magatartásunk arra fog indítani benneteket, hogy a zsidóknak ne csak a harctéren való meghalás jogát adjátok!” Az ezredes mindent megígér és bizalmasává avatja. A zsidó katonát feleségre azonban a forradalmárok oldalán küzd és férje most már ezen a réven keveredik gyanuba. A cáriak rögtönítelő bírósága halálos ítéletet hoz ellene, de az utolsó órában megjelenik a fiatal forradalmár asszony vezetésével egy reb-bellis csapat, kiment a katonát és elfogja az ezredet. Eless konfliktus ke-rekedik asszony és férje között, aki végül átpartolt a forradalmárok közé, tisztára azért, hogy megmentse az ezredet. Ilyen lelki nagyság láttára az-lán a cár tisztje elhatározza, hogy min-den háborútól visszavonul és a zsidók barátjává válik.

— Erős dráma — tette hozzá az igazgató — nagyon hatásos dolog. Ügyel-tünk, hogy ne a politika legyen benne kihangsúlyozva, hanem inkább a zsi-dó lélek nagyszerűsége. Maga fogja játszani a fiatal asszonyt. A harmadik felvonásban fog legerősebben dolgoz-ni, a mi drámáink ugy vannak fölé-pítve, hogy az emelkedés a harmadik felvonásban a legnagyobb. Azt hiszem sikerünk lesz.

Barbara nem ismerhette még a ku-liszákat, de jó ösztönrel megérezte, hogy első nagy szerepe ellenkezést fog kelteni a társulat régebbi nótájai kö-zött.

— Kérem — szerénykedett — én szívesen megjátszom a fiatalasszony anyját is.

— De én bizonyos vagyok afelől, hogy maga közöttünk legalkalmasabb a leány szerepére. Bizza ezt rám! Én rendező is vagyok, bár ezt a darabot Salom Berg fogja rendezni. Nem kell szentírásnak vennie az instrukcióit. Akadémikus ember, inkább rajongója, mint aktív munkása a művészetnek. Csak önállóan és a saját egyéni fölfogá-sa szerint játszon. És ne törődjön az intrikákkal. Soha ne törődjön vele! Ha érzékenységekben sérteve érzi ma-gát, ne csináljon káoszt belőle, gondol-jon a munkára. Varázsereje van a mű-vészi munkának, minden kicsinyes zsört-ölődés, minden üres ambíció elpáro-log az előtt, aki szívvvel adja oda ma-gát a művészetnek.

Kiment a cukrázdába, visszajött egy fénylő tárcával, finom sütemények és két pohár konyak állott rajta.

— Igyunk az egészségére és a jövő-jére!

*

Alex Gerold hazaérkezett a főváros-ból. Hozta magával az országra szóló játszási engedélyt, hozott egy vashor-dó-gyárost, akinek rendkívül jó kon-junkturája volt és a társulat mellé be-állott mecenásnak. Ő finanszírozta ő-ket és nagyon félt attól, hogy keresni fog a társulaton. A társulat íránt mu-tatkozó érdeklődés legalább is erre engedett következtetni.

A pénzes ember félelme indokolt volt. A kisenevi Excelsior-színház nézőte-re megtelt a „Halál tarlóján” című dráma premierjén és előjegyzésben öt napra elkelték a jegyek.

(Folyt. köv.)

Rádió műsor

Idő közép-európai

Vasárnap, október 6.

Budapest. 9. Ujsághirek, kozmetika. 10. Egyházi zene és szentbeszéd. 11.30 Evan-gélikus istentisztelet. 12.30 Pontos idő-jelzés, időjárásjelentés. Utána a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekari hang-verseny. Közreműködik Pagani Olga opera-énekesnő. 15.30 „A must és a bor javi-tása” előadás. 16. Rádió Szabad Egyetem. A szabadságharc dalaiból, énekel Jáko Béla, Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. Janson Vilmos tanár előadása: Emlékezés 1849 október 6-ikára. Dr. Friedrich Endre tanár előadása: Emléke-zés Battyányi Lajosra. Utána pontos idő-jelzés, időjárásjelentés. 17.15 A Székes-fővárosi zenekar hangversenye. Mozart: Varázsfuvola, Beethoven: Aria a Fide-lióból, Beethoven: 1. szimfónia, Mozart: C-moll hangverseny. Mendelssohn P. Meerstille und glückliche Fahrt. 19. Em-lékezés október 6-ikáról. 19.15 Sport-eredmények. 19.25 Bánk-bán c. opera cselekményeinek előadása. 19.30. A m. kir. Operaház „Bánk-bán”-előadása. 22.30 Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hang-versenye.

Apróhirdetések

Friss kóser bivaly- és tehéntej naponta két-szer, csecsemőknek és betegeknek állandóan egy tehéntől fejve, ház-hoz szállítva is kap-ható. Ugyanott álla-ndóan friss kóser tejfel, túró és vaj is kap-ható. Schwartz Ignácné Strada Juli Maniu (Szentegyház-u.) 24.

Urak!
Cipővásárlás előtt ne sajnálják a fáradságot felkeresni
Róth cipészi
Unió-utca 9. sz. alatt.

„Keresünk magyar, német, román gyors és gépiró, vagy gépirónót. ajánlatokat „Gyárvalle-lat” jellegűre kérünk!”
Egy három fiókos antik szekrény eladó
Cím: Strada Verde No. 14.

Urak!
Cipővásárlás előtt ne sajnálják a fáradságot felkeresni
Róth cipészi
Unió-utca 9. sz. alatt.

„Keresünk magyar, német, román gyors és gépiró, vagy gépirónót. ajánlatokat „Gyárvalle-lat” jellegűre kérünk!”
Egy három fiókos antik szekrény eladó
Cím: Strada Verde No. 14.

Pályázat
A Mercurea-Ciuc Aut. Ort. Izs. anya-hitközség rabbi állására pályázatot hirdet. Fizetés megegyezés szerint.
Pályázataik f. évi okt. hó 25-ig összes iratokkal felszerelve elnökséghez címzendők. Költségek csak a meghívandóknak térítettnek meg.
Az Elnökség.

Irodában Iskolában Otthon

Mindenütt szüksége van jó román szótárra. A leg-több szót tartalmazza, a legökéletesebb fordítást adja, a legkönnyebben kezelhető a Dr. CHERESTEȘIU-féle
román-magyar magyar-román szótár
(1 kötet)
magyar-román
(2 kötet)
szótár
és a hozzátartozó részletes nyelvtan.
Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Baden-Badenbe összehívták a nemzetközi jótételi pénz-intézet szervező bizottságát

Páris, okt. 3. Az Intransigeant közölte, hogy Jaspár belga miniszterelnök Baden-Badenbe holnap délelőttre összehívta nemzetközi jótételi pénzintézet szervező bizottságát. Ay amerikai delegáció megérkezett a francia fővárosba s a két fődé-legátus és a két amerikai szakértő ma a késő esti órákban a francia delegációval együtt elutazott Baden-Badenbe, ahová a japán delegáció már megérkezett. A fran-cia esti lapok valószínűnek tartják, hogy a szervező bizottság egész októberben itt együttmarad.

Szerkesztői üzenetek

S. J. Budapest. Szívesen vesszük tudósítá-sait a közölt feltételek mellett. Küldjön be néhány tudósítást, vagy cikket, melynek ve-tele után elküldjük a tudósítót igazolványal.

K. G. Odorheiu. Forduljon Cunard Line Bucuresti, Calea Victoriei cím alá, amely meg-fogja adni a szükséges felvilágosításokat.

M. Mayer, Lónya. Mint főiskolai hallgató, cseh vizumot nem kaphat. 6.75-ös médiával véleményünk szerint még nem kell oly pesz-szimisztikusan fel fogni a helyzetet. Külö-ben is az előkészítő évre valószínűség sze-rint nem vezetik be a numerusz klauzust. Bukarestben és Jásziban az első éven már tavaly is korlátozt évszám volt. A magunk részéről nagyon tanácsoljuk önnök, hogy a kolozsvári egyetemen próbálkozzák meg. Itt-szen legrosszabb esetben még mindig va-ideje decemberig valamelyik külföldi egye-temre beiratkozni. Forduljon különben a ko-lozsvári Zsidó Diákmenza vezetőségéhez, Cluj, Calea Dorobantilor 11.

S. A. Carei. A bevándorlást a kanadai kor-mány tiltotta be.

Ceho slovac Sighet. Forduljon a kolozs-vári iparkamarához. Camera de Comert și In-dustrie. Cluj, Calea Victoriei. Berczky titká-urhoz.

G. D. Oradea. Forduljon a váradí Kereske-delmi és Iparkamarához.

G. F. Tasnád. Forduljon valamelyik ma-gyobb biztosító társasághoz, amely valószí-nűleg tudni fog önnök felvilágosítást adni.

B. H. Berettyószéplak. Az Ön ügyében nem tudjuk magunkra vállalni a felelősséget, hogy bármilyen irányban tanácsot adjunk. A leg-célravezetőbb volna talán, hogy írjon még-egyszer fiának és tárja fel előtte leplezet-lenül a helyzetet. Valószínűnek tartjuk, hogy fia kevésbé súlyos helyzetben van, mint Ön.

Több esküt nem tett tisztviselőnek. A nyugdíjtörvény végrehajtási utasítása még nem jelent meg. A nyugdíj elnyeréséért nagyjából a következő eljárást kell folytatni: Mindenek-előtt le kell tenni a hűségesküt, amelyről egy okmányt állítanak ki. Ezen az okmányon ki-vül szüksége van a folyamodnak az állam-polgársági igazolványra, csatolni kell az első kinevezési okmányt, valamint egy bizonyít-ványt arról, hogy az állami és közigazgatás-szolgálatát egyfolytában folytatta. Igazolnia kell a szolgálatból való kilépést. Az így fel-szerelt kérvényt az országos nyugdíjkomis-sióhoz kell felterjeszteni Bukarestbe.

Szerkesztő: ...
X. évfolyam
19
Október
5690 é

Uj é

Örök és mély b...
cionális zsidó szob...
az évek fordulója...
elmúlt évben törté...
fel s ebből a mérle...
horoszkópját az e...
Mert múlt és jövő...
lan egységet alkot...
mes szemmel tud v...
az már kissé a jöv...
tette. Minden Teg...
körképe a Holnap...

Egy eseményekb...
mentumokban gaz...
zik a zsidó nép. A...
nyomorúság váltak...
gyorsasággal. Ami...
elérhetetlen álom...
nak szívében, az e...
valósággá lett: I...
világon szétszórt...
Ez a nép, amelyet...
dészi ezerfelé szak...
tettek, amelyek fi...
de világnézeti, kü...
dékok is elválaszt...
ezer év után most...
arcát mutatta meg...
épülő Palesztina...
vitte véghez ezt a...
közös nevezőre hoz...
redezett komplex...
jobbait tette a z...
nak fanatikus k...
Agency zürichi k...
nelmünknek talán...
ménye és ebben a...
nek annyi sötét, v...
irt lapja van, az é...
jes, boldog ígérete...
végi mérlegünkbe...
szust a legnagyobb...
velhetjük el, amel...
az elkövetkezendő...
lan fehér lapjait.

Ugytlátszik azon...
végzetéhez tartoz...
sohasem lehet tar...
teni akarna mind...
örvendjének, mert...
lágosság család...
den biztosnak hit...
örömben, igaz vi...
résztetek, ha majd...
lárda álltok, ha...
böl véghezvittéte...
szágalkotó, orszá...
amely megbékélve...
gal, saját kezébe...
Nyomban a Jewis...
ntán jött a nagy...
vendjének, az ut...
tok csak és az u...
hosszu, fáradságos...
A palesztinai p...
foglalt testvéreim...
zatul, két irányb...
könyörtelen való...
önmagunk előtt...
tünk. Az egyik...
amit eddig Palesz...
zadrésben sem...
vetelményeknek...
támaszt a zsidó...
ottani pozíciónk...
meg, ha az ujj...
sokszorosan felfo...